

**Ústav jazykové
a odborné přípravy**
Univerzita Karlova

ČESKÉ REÁLIE

pracovní listy

ČESKÉ PRODUKTY

Výstupy metodických kurzů 2023/2024

SMEČ - Semestrální metodický kurz k výuce češtiny jako cizího jazyka

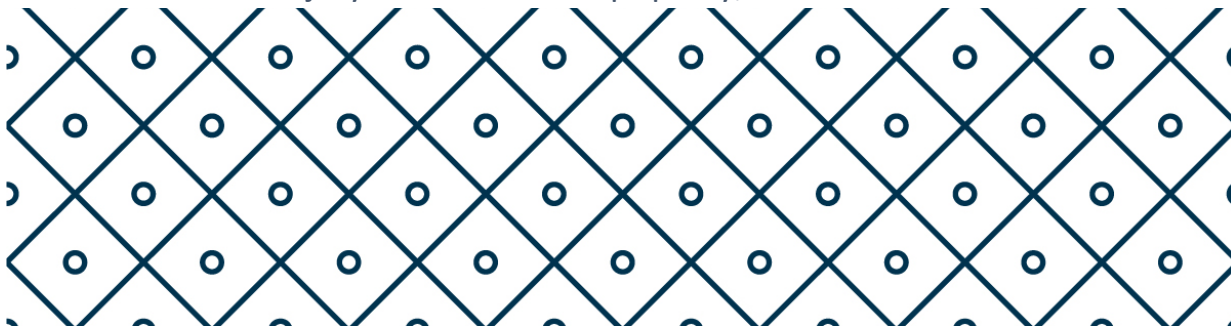
Kurz NA MÍRU pro Czech & Slovak School Bristol

supervize a zpětná vazba

Petra Jirásková & Zdena Malá

Metodické a odborné centrum

Ústav jazykové a odborné přípravy, Univerzita Karlova

ZÁSADY TVORBY PRACOVNÍCH LISTŮ

1. **Přehlednost.** List nemá být zahlcený, musí být infograficky, graficky zpracován názorně a vybízet k práci.
2. **Jasná instrukce.** Nezapomínejte na zadání – stručné, jasné. Pokud cvičení vyžaduje složitější zadání, je lepší udělat zvlášť metodickou poznámku pro učitele.
3. **Příklad.** Každé cvičení / úkol má obsahovat příklad. Příklad je nejjasnější instrukce. Příklad by měl být jednodušší než položky ve cvičení.
4. **Klasifikace cvičení.** Nezapomeňte položky označovat písmeny, ikonkami, číslovat. Usnadňuje to zadávání, orientaci v listu a především pak zpětnou vazbu a kontrolu.
5. **Lingvodidaktický obrázek.** Vkládejte obrázky, které jsou funkční, využitelné pro cvičení, ideálně interaktivní (doplňování, popis, očíslování položek atd.), ne jen k ilustraci.
6. **Číslování řádků / označování odstavců.** U delšího textu či více položek nezapomeňte očíslovat / označit řádky nebo odstavce pro lepší orientaci.
7. **Místo na poznámky.** Myslete na to, že studenti / žáci budou s listem pracovat a budou do něj potřebovat psát.
8. **Typografická, gramatická, obsahová správnost.** Podrobte list před použitím pečlivé kontrole, ideálně jinýma očima.
9. **Citace.** Pokud přebíráte materiál, uveďte zdroj.
10. **Klíč.** Vytvořte klíč. Může být součástí listu, nebo zvlášť, pro učitele, nebo i pro studenty.
11. **Jednotný layout.** Pokud vytváříte sérii listů, snažte se dodržet jednotný princip, vizuál, styl.
12. **Korespondence s učebnicí.** Pokud pracovní list doplňuje jiný učební materiál, musí s ním korespondovat (slovní zásobou, způsobem tabulek, obrázků, ideálně grafikou, alespoň grafickými odkazy).

Dana Hůlková Nývtová

2022

ČESKÉ PRODUKTY

1.1. Kofola a zdravý životní styl

- **AUTORKY:** Kristýna Koubová a Alena Hůlová
- **VĚKOVÁ KATEGORIE:** dospělí
- **ÚROVEŇ:** A2
- **ČASOVÁ DOTACE:** 60 minut

1.2. Kofola a zdravá výživa

- **AUTORKY:** Alena Hůlová a Kristýna Koubová
- **VĚKOVÁ KATEGORIE:** děti-nečtenáři
- **ÚROVEŇ:** A2
- **ČASOVÁ DOTACE:** 90 minut

2.1. Boty a stupňování adjektiv

- **AUTORKY:** Kristýna Dufková a Daria Kuvykova
- **VĚKOVÁ KATEGORIE:** děti – první stupeň
- **ÚROVEŇ:** B1/B2
- **ČASOVÁ DOTACE:** 90 min

2.2. Skuteč a Botasky

- **AUTORKA:** Kristýna Dufková
- **VĚKOVÁ KATEGORIE:** dospělí
- **ÚROVEŇ:** B1
- **ČASOVÁ DOTACE:** 90 min

3.1. Bižuterie a Jablonec

- **AUTORKA:** Adéla Dvořáková
- **VĚKOVÁ KATEGORIE:** teenageři/dospělí
- **ÚROVEŇ:** B2/C1
- **ČASOVÁ DOTACE:** 90 min

3.2. Jablonecko, bižuterie, český granát, vltavín

- **AUTORKY:** Ivana Terš Čechová a Adéla Dvořáková
- **VĚKOVÁ KATEGORIE:** děti-čtenáři
- **ÚROVEŇ:** A2
- **ČASOVÁ DOTACE:** 60-90 min

4.1. Skleněné vánoční ozdoby

- **AUTORKA:** Linda Rudenka
- **VĚKOVÁ KATEGORIE:** teenageři
- **ÚROVEŇ:** A2
- **ČASOVÁ DOTACE:** 90 minut

4.2. Sklárny Harrachov a Annín

- **AUTORKA:** Eliška Prchlíková
- **VĚKOVÁ KATEGORIE:** děti-čtenáři
- **ÚROVEŇ:** B1
- **ČASOVÁ DOTACE:** 60 min

5.1. Pardubický perník a další produkty

- **AUTORKY:** Petra Young a Eva Stloukalová
- **VĚKOVÁ KATEGORIE:** teenageři
- **ÚROVEŇ:** A2
- **ČASOVÁ DOTACE:** 60 minut

5.2. Pardubický perník

- **AUTORKY:** Eva Stloukalová a Petra Young
- **VĚKOVÁ KATEGORIE:** děti - nečtenáři/začínající čtenáři
- **ÚROVEŇ:** A2
- **ČASOVÁ DOTACE:** 60 minu

1.1. ČESKÉ REÁLIE – PRACOVNÍ LIST

KATEGORIE: Produkty

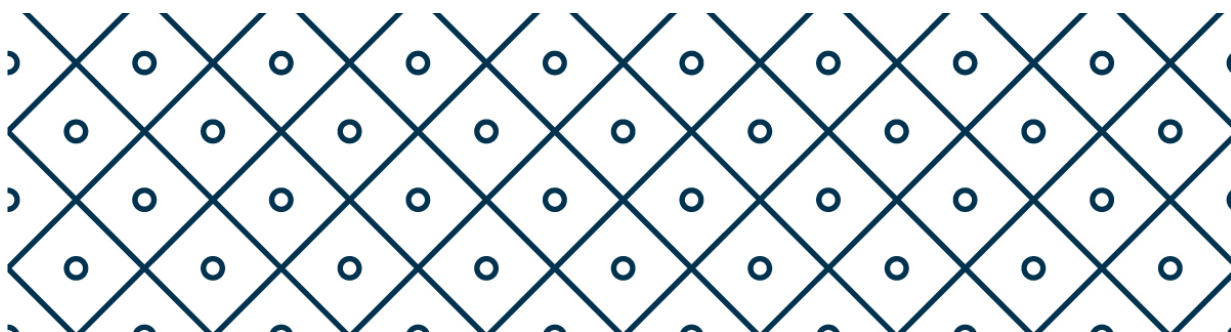
TÉMA: Kofola a zdravý životní styl

AUTORKY: Kristýna Koubová a Alena Hůlová

VĚKOVÁ KATEGORIE: dospělí

ÚROVEŇ: A2

ČASOVÁ DOTACE: 60 minut

A. PŘED ČTENÍM

1. Řekněte informace o sobě:

Rád/a jím.....

Rád/a piju.....

Nerad/a jím.....

Nerad/a piju.....

2. Najděte v osmisměrce 4 zdravá a 4 nezdravá jídla.

F	K	G	N	L	J	J	C	P	R
Y	K	L	O	N	A	R	H	A	Ý
P	I	T	D	U	X	M	L	E	Ž
K	I	O	Á	A	R	O	S	Z	E
H	R	V	O	L	K	N	O	G	O
T	R	P	O	N	A	C	K	Y	J
M	L	É	K	O	G	S	L	C	Y
M	M	K	O	C	L	J	B	H	M
O	F	D	L	D	B	I	A	D	L
C	V	O	V	R	V	S	J	D	A

✓ dort

✓ hranolky

✓ jablko

✓ kola

✓ mléko

✓ pivo

✓ rýže

✓ salát

3. Tohle jsou Tereza a Tomáš. Co dělají? Kde jsou? Diskutujte.

B. ČTENÍ

Tomáš zná Terezu už 5 let. Chodili spolu do školy. Dneska je ale velký den, Tomáš totiž pozval Terezu na schůzku, tedy rande!!! Je nervózní, protože chce, aby Tereza byla jeho přítelkyně. Oba mají moc rádi výlety a přírodu, a proto Tomáš naplánoval piknik. Přinesl deku, jídlo, pití i karty, nechce nudu. Vybral místo s hezkým výhledem. Nejdříve si povídali o sportu, o umění, o cestování a o hudbě....rádi dělají stejné věci, mají toho hodně společného! Potom chvíli hráli karty a pak začali jíst.

“To je pěkné místo na piknik a dokonce máme krásné počasí, máme něco k pití?”! řekla Tereza šťastně.

“No ano! Tady je Kofola, máš ji ráda?”

“Kofola? Ta je přece hrozně nezdravá, je tam spousta cukru, karamelu, kofeinu a barviv a navíc chutná jako lékořice, fuj”.

“Ale taky jsou v Kofole bylinky a ovoce, to je zdravé, nebo ne?”

“Asi jo, ale pít a jíst příliš cukru je nezdravé, proto Kofolu nikdy nepiju!”

“Aha no, já mám Kofolu rád, miluju ji....A tebe taky miluju! Chceš být moje přítelkyně?”

“I když nepiju Kofolu?” Smála se Tereza.

“To je jedno, když ji miluješ, není co řešit”

“Tak jo!” řekla Tereza a dala Tomášovi pusu.

1. Označte, co je a co není pravda.

a. Tereza má ráda přírodu.	ANO/NE
b. Tomáš a Tereza si povídali o politice.	ANO/NE
c. Na pikniku měli hezké počasí.	ANO/NE
d. Tereza miluje Kofolu.	ANO/NE

2. Napište, jaké ingredience jsou v Kofole.

a. _____	e. _____
b. _____	f. _____
c. _____	g. _____
d. _____	

3. Seřadte věty chronologicky podle textu (1 – nejdříve, 5 – nakonec):

- Tereza políbila Tomáše.
- Tereza a Tomáš hráli karty.
- Tomáš pozval Terezu na rande.
- Tomáš a Tereza si povídali o cestování.
- Tomáš se Terezy zeptal, jestli bude jeho holka.

C. PO ČTENÍ

1. Co je to zdravý životní styl? Diskutujte.

Já si myslím, že...

Podle mě...

Určitě to je...

Určitě to není...

2. Napište do tabulky, co je zdravé.

JÍDLO		<i>zelenina</i>	
PITÍ	<i>voda</i>		
FYZICKÁ AKTIVITA		<i>chodit pěšky</i>	
NÁVYKY	<i>nekouřit</i>		

3. Napište krátký text o tom, co děláte pro své zdraví.

Inspirujte se ve cvičení C2 (např. *Každý den jím zeleninu*).

1.1. METODICKÝ LIST

A. PŘED ČTENÍM

1. Řekněte informace o sobě:

Díky mluvení o sobě studenti získají zájem o téma a vzpomenu si na základní slovní zásobu. Následně můžeme zařadit vzájemné dotazování ve skupině. Musíme dobře natrénovat otázku.

2. Najděte v osmisměrce 4 zdravá a 4 nezdravá jídla.

Dále rozšiřujeme slovní zásobu a více se přibližujeme k tématu zdravý životní styl.

3. Tohle jsou Tereza a Tomáš. Co dělají? Kde jsou? Diskutujte.

Využijte k popisu krajiny, oblečení, vzhledu člověka, aktivitám venku atd.

B. ČTENÍ

1. Označte, co je a co není pravda.

KLÍČ: a. ANO, b. NE, c. ANO, d. NE

2. Napište, jaké ingredience jsou v Kofole.

KLÍČ: a. cukr, b. karamel, c. kofein, d. barviva, e. lékořice, f. bylinky, g. ovoce

3. Seřadte věty chronologicky podle textu (1 – nejdříve, 5 – nakonec):

KLÍČ: a. 5, b. 3, c. 1, d. 2, e. 4

C. PO ČTENÍ

1. Co je to zdravý životní styl? Diskutujte.

Připravené začátky vět pomáhají soustředit se na hlavní myšlenku sdělení.

2. Napište do tabulky, co je zdravé.

KLÍČ: jídlo - ovoce, zelenina, ořechy; pití - bylinkový čaj, voda, minerálka; fyzická aktivita - chodit pěšky, plavat, běžkovat; návyky - nekouřit, chodit pěšky, hodně spát

3. Napište krátký text o tom, co děláte pro své zdraví.

Studenti by měli být dobře připraveni na napsání jednoduchého textu na toto téma. Měli by to zkusit bez dalších pomůcek, jen na základě předešlé práce s pracovním listem.

1.2. ČESKÉ REÁLIE – PRACOVNÍ LIST

KATEGORIE: Produkty

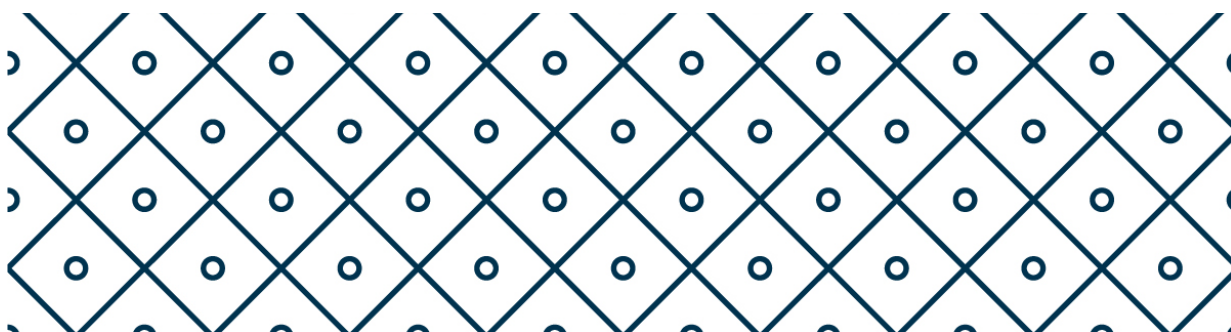
TÉMA: Kofola a zdravá výživa

AUTORKY: Alena Hůlová a Kristýna Koubová

VĚKOVÁ KATEGORIE: děti-nečtenáři

ÚROVEŇ: A1

ČASOVÁ DOTACE: 90 minut

A. PŘED ČTENÍM

1. Řekněte, co vidíte na obrázku. Pracujte společně.

2. Podtrhněte 4 zdravá jídla/pití (můžete je jíst/pít každý den) zeleně ■ a 4 nezdravá jídla/pití (můžete je jíst/pít jen občas) červeně ■:

KOLÁČ MRKEV MLÉKO ZMRZLINA KOFOLA CIBULE JABLKO HRANOLKY

3. Najděte tato jídla pití v osmisměrce.

A. ČTENÍ

Každé léto trávíme u babičky v Krnově. Krnov je město ve Slezku. nám ráda vypráví o tom, jak

pracovala na vynálezu receptu pro výrobu . Ten je dodnes tajný! Tvoří ho 14 ingrediencí. Jsou to bylinky, ovocné látky a kofein.

Když je krásné počasí, rádi chodíme na pikniky do Smetanových sadů. nabalí piknikový . Jsou tam housky se salámem, , zeleninový salát, nebo a babiččiny s

povidly. Po cestě do parku ještě přikoupí limonádu a . Tu já ale ještě nemůžu, prý až budu větší.

Ale v parku mi koupí točenou . Já mám nejraději míchanou vanilkovo-jahodovou.

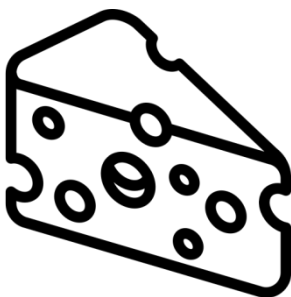
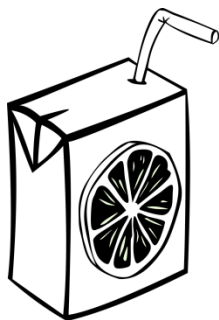
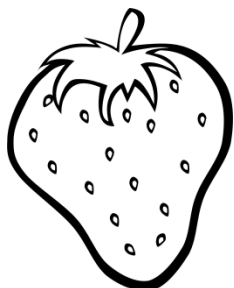
Moc se těším, až zase bude léto a pojedeme k na prázdniny.

1. Poslouchejte, pracujte společně a seřaďte obrázky podle textu.

2. Zakroužkujte potraviny, které babička vzala na piknik. Porovnejte si výsledek s kamarádem. Potom všechny obrázky vybarvěte.

3. Poslechněte si text ještě jednou a společně rozhodněte zda jsou tyto věty pravdivé či nepravdivé. Nepravdivé věty škrtněte.

- a) Krnov je město na Moravě.
- b) Babička nachystá piknik.
- c) V piknikovém košíku jsou housky se šunkou.
- d) Mám rád vanilkovo-jahodovou zmrzlinu.
- e) Těším se na prázdniny u babičky.

C. PO ČTENÍ

1. Co byste si vzali na piknik vy? Popovídejte si o tom s kamarádem a potom s celou třídou.

2. Povídejte si s kamarádem a použijte tyto věty:

a) Rád/a jím ..... Rád/a piju .....

b) Nerad/a jím ..... Nerad/a piju .....

3. Zahrajte si na obchod. Použijte slovní zásobu z cvičení B2 (obrázky).

- *Dobry den. - Dobry den.*
- *Co si prejete? - Mate cervstve housky?*
- *Ano. - Tak si vezmu deset.*

1.2. METODICKÝ LIST

A. PŘED ČTENÍM

1. Řekněte, co vidíte na obrázku. Pracujte společně.

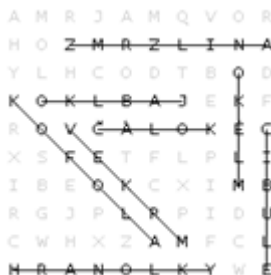
Aktivita slouží k rozmluvení, uvedení do tématu, aktivaci slovní zásoby. Dbejte na používání celých vět.

2. Podtrhněte zdravá zeleně a nezdravá červeně.

Nejprve můžete diskutovat o tom, co je to KOFOLA a kofein.

KLÍČ - zdravá: mrkev, mléko, cibule, jablko / nezdravá: koláč, zmrzlina, kofola, hranolky

3. Najděte tato jídla a pití v osmisměrce.

B. ČTENÍ

1. Poslouchejte, pracujte společně a seřadte obrázky podle textu.

Děti si během poslouchání příběhu napíšou k obrázkům čísla 1 – 2 – 3.

2. Zakroužkujte potraviny, které babička vzala na piknik.

Děti si během poslouchání příběhu kroužkují obrázky. Měly by zvládnout cvičení 1B, 2B zároveň.

KLÍČ: sýr, jahody, housky

3. Poslechněte si text ještě jednou a společně rozhodněte zda jsou tyto věty pravdivé či nepravdivé. Nepravdivé věty škrtněte.

KLÍČ: pravdivé je c), d), e)

C. PO ČTENÍ

Cvičení jsou ručena k práci s novou slovní zásobou a k jejímu dalšímu rozvíjení.

2.1. ČESKÉ REÁLIE – PRACOVNÍ LIST

KATEGORIE: Produkty

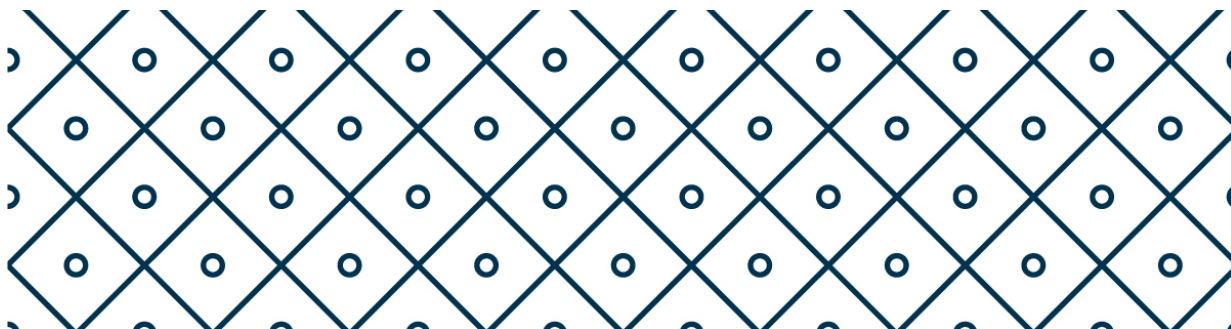
TÉMA: Boty a stupňování adjektiv

AUTORKY: Kristýna Dufková a Daria Kuvykova

VĚKOVÁ KATEGORIE: děti – první stupeň

ÚROVEŇ: B1/B2

ČASOVÁ DOTACE: 90 minut

A. PŘED ČTENÍM

1. Poslechni si písničku o malé mnohonožce. Které boty prodavač bot nabízel mnohonožce? Vyber.

✓ tenisky

sněhule

střevíčky

pantofle

bačkory

gumáky

kopačky

žabky

2. K obrázkům doplň názvy bot: *tenisky, sněhule, střevíčky, pantofle, bačkory, gumáky, kopačky, žabky.*

říkáme také holínky

říkáme také lodičky

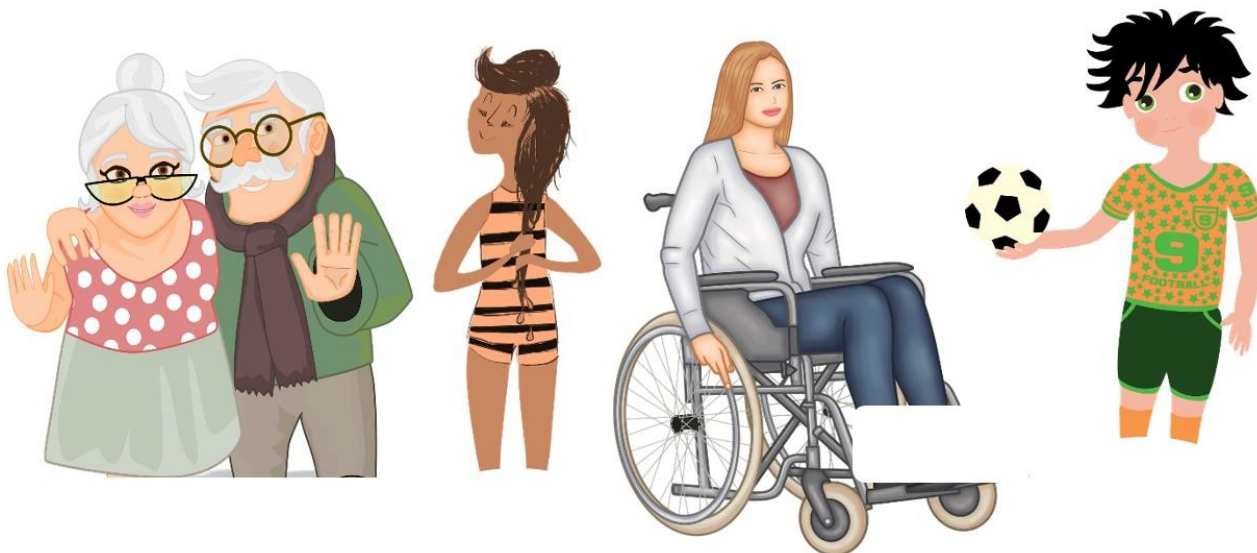
říkáme také botasky

3. Znáš další druhy bot? Dokresli postavám na obrázku nohy s botami. Můžou být klidně vtipné! Napiš, jak se obuvi česky říká. Jestli nevíš, zeptej se spolužáka nebo paní učitelky.

4. Znáš pohádky, ve kterých jsou důležité boty?

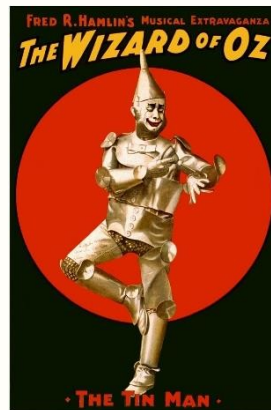
1.

2.

3.

B. ČTENÍ

Popletená pohádka

Za devatero horami a devatero řekami...

... žil byl jeden starý mlynář, který měl tři syny. Jednoho dne řekl synům, aby šli do světa a našli si nevěsty. **Nejstarší** syn si vzal **rychlého** koně, **prostřední** syn si vzal **pomalého** osla a na toho **nejmladšího** zbyl **starý** kocour. Nejmladší syn byl **smutný**, protože si myslel, že kocour je k ničemu.

„*Neboj se. Nejsem už sice nejmladší, ale zato jsem docela chytrý! Kup mi vysoké boty a hezký klobouk a zbytek nechej na mně. Najdu ti tu nejkrásnější nevěstu,*“ ozval se kocour.

Nejmladší syn nevěřil tomu, že by starý kocour mohl něco umět. Nakonec ale udělal to, co mu kocour poradil. A pak spolu vyrazili do světa.

Přišli do království, kde žila jedna pyšná a nepořádná princezna. Pan král si už nevěděl rady. Tu se k němu přitočil kocour a řekl: „*Pane králi, jestli chcete, pomůžu vám.*“ Pan král hned souhlasil.

Ale nejmladší syn se podívoval: „*To se mi nechce věřit. Jak takovou pyšnou a nepořádnou princeznu chceš naučit být milejší? Vždyť je hrozná!*“

„*Uvidíš,*“ odpověděl kocour.

První den schoval kocour princezně střívků, které se válely v královské kuchyni. Princezna si toho nevšimla a obula si tenisky.

Druhý den schoval kocour tenisky, které byly zapomenuté v koupelně. Princezně už to bylo trochu divné. Obula si tedy žabky.

Třetí den schoval kocour žabky. To už se princezna opravdu naštvála, protože si musela obout poslední boty, které měla – holínky! Rozkřičela se: „*Já nechci nosit holínky v létě! Je mi vedro! Kde jsou všechny moje boty?!*“ Ale nikdo nevěděl. Najednou se před ní objevil kocour a řekl:

„*Ukážu vám, kde jsou, chcete?*“

„*No jasně,*“ vyhrkla princezna, „*tak honem! Šíleně se potím!*“

Kocour princeznu přivedl k vysokému stromu, na kterém visely tyto boty. Princezna rozkázala: „*Sundej mi moje boty! Copak nevíš, že v holínkách tam vylézt nemůžu?*“ A pořádně zadupala.

„Rád vám pomůžu, ale musíte si o pomoc hezky říct,“ řekl kocour.

„Ani náhodou!“ odfrkla princezna a snažila se vylézt na strom sama. Holínky jí ale překážely. Naštvaně se podívala na kocoura.

„Ještě jednou ti říkám, sundej ze stromu moje boty! Jsem princezna!“

„A já vám říkám, že si musíte o pomoc říct hezky,“ usmál se kocour.

Princezna začínala chápat, že po **zlém** to nepůjde. A také si uvědomila, že kdyby byla **méně pyšná a méně nepořádná**, možná by se už dávno nemusela potit v holínkách. Najednou v koruně stromu uviděla něčí hlavu a slyšela: „Sundej si holínky a polez za mnou nahoru...“ Byl to nejmladší syn mlynáře. Princezna si holínky sundala a vylezla za ním. Dali se do řeči a bylo jim moc dobře.

A tak nejmladší syn uvěřil, že i od kocoura se může něčemu naučit, a princezna si uvědomila, že není dobré být pyšná. A co si uvědomil kocour? Že někdy stačí ukázat cestu.

1. Najdi v pohádce názvy bot, které princezně vzal kocour. Podtrhni je. Potom najdi obrázky těchto bot na stromě. Zakroužkuj je. Jak se nazývají ostatní boty na stromě?

2. Podívej se na tučně vyištěná slova v textu. Dopln věty:

Začátek pohádky:

a) Nejstarší syn si vzal b) _____ koně, c) _____ syn si vzal d) _____ osla a na toho e) _____ zbyl f) _____ kocour. Nejmladší syn byl g) _____.
Nejsem už sice h) _____, ale zato jsem docela i) _____! Kup mi j) _____ boty a k) _____ klobouk a zbytek nechej na mně. Přivedu ti tu l) _____ nevěstu.

Konec pohádky:

Princezna začínala chápat, že po m) zlém to nepůjde. A také si uvědomila, že kdyby byla méně n) _____ a méně o) _____, možná by se už dávno nemusela potit v holínkách.

3. Dopln věty. Existuje více správných odpovědí.

a) Kůň byl <u>rychlý</u> .	e) Klobouk byl _____.
b) Osel byl _____.	f) Nevěsta byla _____.
c) Kocour byl _____.	g) Princezna byla _____ a _____.
d) Boty byly _____.	h) Nejmladší syn si myslel, že princezna je _____.

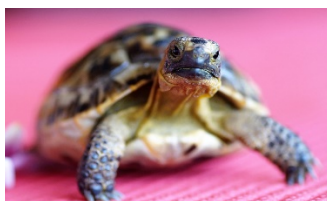
C. PO ČTENÍ

1. Popiš obrázky přídavnými jmény podle vzoru.

pomalý

Dikobraz je *pomalý*.

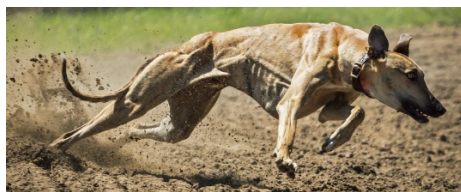

Želva je *pomalejší*.

Hlemýžď je *nejpomalejší*.

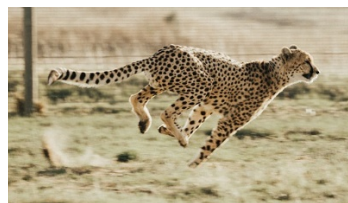
rychlý

Chrt je _____.

Kůň je _____.

Gepard je _____.

velký

Pštros je _____.

Slon je _____.

Keporkak je _____.

dlouhý

Ježura má
_____ čenich.

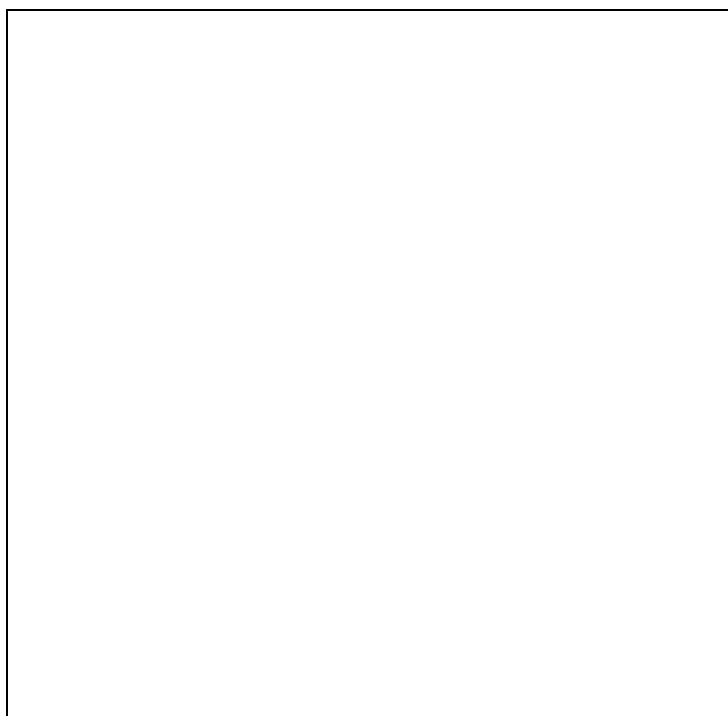

Tapír má
_____ čenich.

Mravenečník má
_____ čenich.

2. Zamysli se, co máš dneska s sebou v aktovce, a nakresli věc, která je podle tebe nej!
Může to být třeba nejmenší věc nebo nejkrásnější věc nebo nejtipnější věc!

Proč sis vybral právě tuto věc? Co je na ní nej? Povídej si se spolužákem/spolužačkou.

Ústav jazykové a odborné přípravy

Univerzita Karlova

3. Vzpomeň si na mnohonožku a taky na princeznu. Obě měly problémy s botami. Mnohonožka si potřebovala boty koupit a princezně se boty ztrácely, takže nakonec musela v létě chodit v holínkách.

Ty určitě víš, které boty si vezmeš,

když jdeš v létě ven

když jdeš v zimě na procházku

když jdeš bruslit nebo hrát hokej

když jdeš zvenku domů

Rozmysli si to. Zeptej se své/ho spolužáka/spolužačky, které boty si vezme on/a.

Bonus: 😊

V písničce se zpívá o mnohonožce, ve videu je ale nakreslená stonožka. Víš, čím se mnohonožka a stonožka liší? Najděte si o nich další informace.

Teniskám někteří lidé říkají botasky. Víš proč?

2.1. METODICKÝ LIST

A. PŘED ČTENÍM

1. Poslechni si písničku o malé mnohonožce. Které boty prodavač bot nabízel mnohonožce? Vyber.

Před poslechem vyučující nechá děti přečíst jednotlivá slova z pracovního listu. Poté děti poslouchají.

Poslech: <https://www.youtube.com/watch?v=IMxb0-fNjA>

Pokud je píseň poslouchána i s obrazem, pak je dobré upozornit na rozdíl mezi mnohonožkou a stonožkou (vyobrazena je stonožka). Totéž viz bonusový úkol. Odpovědi: pantofle, gumáky, žabky, tenisky

KLÍČ: pantofle, gumáky, žabky, tenisky

2. K obrázkům doplň názvy bot.

Je dobré děti upozornit na drobné rozdíly, například mezi slovy pantofle, bačkory, sandály. Synonyma jako lodičky/střevičky, holínky/gumáky, tenisky/botasky. Dle potřeby.

KLÍČ: žabky – gumáky – kopačky, střevičky – bačkory – sněhule, tenisky – pantofle

3. Znáš další druhy bot?

Jedná se o kreativní úkol – děti mohou dokreslovat cokoliv. Ze slov, která by mohla být dětmi použita: baleríny, sandály, žabky, pantofle, lodičky, tenisky, holínky, kozačky, sněhule, bačkory, papuče, sportovní boty, kopačky, tretry, cvičky, botasky, kanady – cokoliv, co z rodiny znají.

Pozor, není vhodné všechna výše vypsaná slova žáky učit. Tento úkol má sloužit spíše k utvrzení významů slov, která již z rodin znají.

4. Znáš pohádky, ve kterých jsou důležité boty?

Děti musí odhalit pohádky, uvedené v pracovním listu, navíc lze jmenovat následující pohádky – pokud je ovšem děti znají. Pokud ne, pak stačí tři uvedené pohádky. Vše záleží na rodinném zázemí dětí a na vlivu jejich kultur.

Další možnosti: Pyšná princezna, Chytrá horákyň, Švec a čert, Jak se ševcem šili čerti, Tři oříšky pro Popelku, O princezně Jasněnce a létajícím ševci atd.

KLÍČ: 1. Popelka / Tři oříšky pro Popelku, 2. Kocour v botách, 3. Čaroděj ze země Oz

B. ČTENÍ

Učitel čte žákům text. Případně mohou děti číst přímé řeči (jsou pro tento účel vyznačeny kurzívou).

1. **Najdi v pohádce názvy bot, které princezně vzal kocour. Podtrhni je. Potom najdi obrázky těchto bot na stromě. Zakroužkuj je. Jak se nazývají ostatní boty? .**

KLÍČ - pohádka: střevíčky, tenisky, žabky

KLÍČ – strom: brusle, kolečkové brusle, pantofle, baletní špičky, holínky nebo vojenské boty atd. – podle toho, co žáci znají.

Není účelem děti naučit všechny názvy bot, spíše zopakovat/zjistit, co už znají.

2. **Podívej se na tučně vytištěná slova v textu. Doplň věty.**

Děti mohou pracovat v párech – jeden hledá slova a diktuje druhému, druhý slova zapisuje.

KLÍČ : a) **Nejstarší**; b) rychlého, c) prostřední, d) pomalého, e) nejmladšího, f) starý, g) smutný, h) nejmladší, i) chytrý, j) vysoké, k) hezký, l) nejkrásnější, m) **zlém**, n) pyšná, o) nepořádná

3. **Doplň věty. Existuje více správných odpovědí.**

KLÍČ: a) Kůň byl **rychlý**. b) Osel byl **pomalý**. c) Kocour byl **starý/chytrý**. d) Boty byly **vysoké**. e) Klobouk byl **hezký**. f) Nevěsta byla **nejkrásnější**. g) Princezna byla **pyšná a nepořádná**. h) Nejmladší syn si myslel, že princezna je **hrozná**.

C. PO ČTENÍ

1. **Popiš obrázky přídavnými jmény podle vzoru.**

KLÍČ: **starý – pomalejší – nejpomalejší**; rychlý – rychlejší – nejrychlejší; velký – větší – největší; dlouhý – delší – nejdelší

2. **Zamysli se, co máš dneska s sebou v aktovce**

KLÍČ: a. nejkrásnější, b. pohodlnější, c. nejbarevnější, d. špinavější, e. nejmenší, f. nejkrásnější, g. dražší, h. nejstarší, i. nejteplejší

3. **Vzpomeň si na mnohonožku a taky na princeznu.**

Tento úkol slouží k opakování, které je možné provést hromadně (bude to rychlejší), nebo v párech.

Odpovědi záleží na tom, na co si žáci vzpomenou. Předpokládáné (ale ne nutné) odpovědi: léto:

sandály, tenisky; zima: zimní boty, sněhule, holínky; bruslení a hokej: brusle; doma: bačkory/přezůvky apod.

Bonus:

V písničce se zpívá o mnohonožce, ve videu je ale nakreslená stonožka. Víš, čím se mnohonožka a stonožka liší? Najděte si o nich další informace.

Stonožka má na každém článku těla jeden pár nohou, mnohonožka dva. Je vhodné ukázat obrázky (např. z wikipedie).

Teniskám někteří lidé říkají botasky. Víš proč?

Botasky: vzniklo apelativizací propria Botas. Je možné dětem tento proces změny významu slov, kdy se z vlastních jmen stávají jména obecná, ukázat na vhodných příkladech, které znají. České děti budou např. znát „jar“ (Jar jako značka), „lux“, příp. luxovat (z názvu Lux AB), karma (Karel Macháček), žiletky (Gillette)... Americké děti pravděpodobně znají např. kleenex (Kleenex), německé děti Tempo (značka Tempo) atd.

2.2. ČESKÉ REÁLIE – PRACOVNÍ LIST

KATEGORIE: Produkty

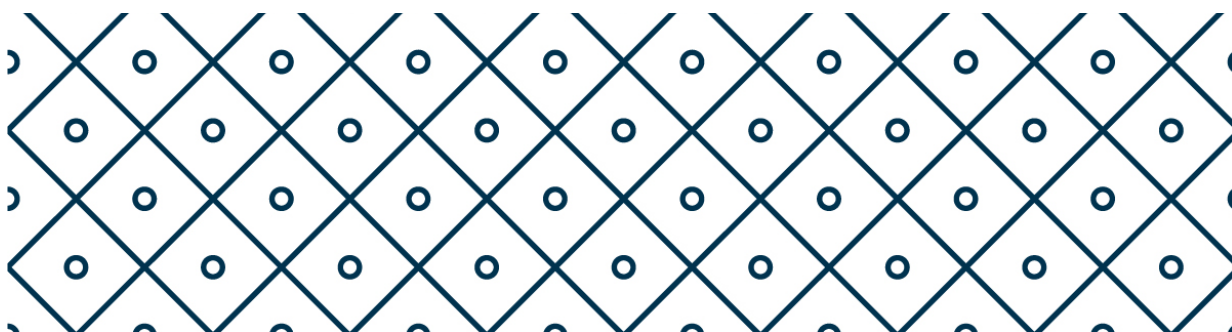
TÉMA: Skuteč a Botasky

AUTORKY: Kristýna Dufková (obrázky Pixabay - upraveno)

VĚKOVÁ KATEGORIE: dospělí

ÚROVEŇ: B1

ČASOVÁ DOTACE: 90 minut

A. PŘED ČTENÍM

1. Poslechněte si audio. Která slova vás napadají? Napište je.
Která slova má váš kolega / vaše kolegyně? Co tato slova
znamenají? Pracujte ve dvojicích.

---

2. Které slovo patří doprostřed? Je to synonymum ke slovu BOTY.

Přemýšlejte o dalších slovech, která se týkají obuvi. Napište je.

sportovní obuv, tkaničky _____

---

3. Spojte slova a jejich významy.

1	navrhovat	A	aktivita, kterou dělám, když mám volný čas
2	obuvnictví	B	člověk, který šije obuv, obuvník
3	podnik	C	dělání předmětů, výrobků
4	privatizace	D	firma
5	řemeslo	E	obor, který se zabývá děláním obuvi
6	švec	F	obuv, kterou použiju, když jdu na procházku
7	volnočasová aktivita	G	profese, při které udělám nějaký produkt
8	vycházková obuv	H	stát se používaným mezi lidmi, lidovým
9	výroba	I	říct, co by se mělo udělat (udělat návrh)
10	zlidovět	J	udělat ze soukromého majetku státní majetek
11	známý široko daleko	K	udělat ze státního majetku soukromý majetek
12	znárodnit	L	známý až do dalekého okolí

1 |, 2 __, 3 __, 4 __, 5 __, 6 __, 7 __, 8 __, 9 __, 10 __, 11 __, 12 __

B. ČTENÍ

Víte, proč někteří Češi nazývají sportovní obuv slovem „botasky“?

„Když boty, tak botasky!“

To je heslo firmy Botana z roku 1974, která sídlila ve Skutči. Ale boty se ve Skutči vyráběly mnohem dříve.

Nejstarším řemeslem v okolí města Skuteč bylo obuvnictví, o kterém máme doklad už z 16. století. Ševci ze Skutče byli známí široko daleko a bylo jich opravdu hodně. Říká se, že skoro v každém domě žil švec. Nejdříve šili běžnou obuv, holínky a také pantofle aj. Po roce 1848 vyráběli hlavně vojenskou obuv.

Už ve 2. pol. 19. stol. ve Skutči existovalo několik firem. V nich pracovali jak muži, tak i ženy. Muži většinou krájeli kůži a šili na strojích a ženy lepily, šily ručně, ale také na strojích.

Po 2. sv. v., přesněji v roce 1948, byly firmy znárodněny, a tak v r. 1949 vznikl nedaleko Skutče, v Holicích, státní podnik Botana, který se v roce 1952 přestěhoval do Skutče. Podnik se nejdříve zabýval výrobou pánské a dámské vycházkové obuvi. Lidé v té době začali rozvíjet volnočasové aktivity, mezi které patří i sport. Státní podnik proto začal vyrábět sportovní obuv, například lyžařské a bruslařské boty, kopačky a pohorky. Sportovní obuv začali nazývat Botas. Vyráběli obuv na sporty, např. na gymnastiku, volejbal, nohejbal, basketbal, házenou, sjezdové a běžecké lyžování, krasobruslení a hokej, skoky na lyžích, fotbal, cyklistiku, vysokohorskou turistiku apod. Sami sportovci zkusili prototypy bot a navrhovali změny.

Značka Botas byla velmi úspěšná. Už v roce 1964 se tato značka objevila na Olympijských hrách v Tokiu. Nejúspěšnější byla v 80. letech 20. století. V tomto období se začaly vyrábět levnější varianty, takže byly boty dostupné pro více lidí. V této době zlidověl název „botasky“, který se používal pro jakoukoliv sportovní obuv.

Po sametové revoluci, přesněji v roce 1991, byla společnost Botana privatizována. V posledních letech se firmě nevedlo dobře. V roce 2023 ji koupil podnik Vasky, který sídlí ve Zlíně.

1. a) Najděte v textu názvy různých typů obuvi a podtrhněte tato slova.

1. b) Při které příležitosti byste si tyto boty obuli (nebo neobuli)? Vyberte si jen některé z nich.

Pantofle si obuju, když jsem doma nebo u někoho na návštěvě. _____

Holínky si obuju, když _____

_____

_____

_____

_____

2. Najděte v textu data k těmto událostem. Všimněte si různého zápisu dat. Pracujte ve dvojicích.

první doklad o obuvnictví ve Skutči	<u>16. století</u>
šití vojenské obuvi	_____
existence několika firem	_____
znárodnění firem	_____
vznik podniku Botana	_____
Olympijské hry v Tokiu	_____
podnik Botana byl neúspěšnější	_____
privatizace podniku Botana	_____
společnost Vasky koupila podnik Botana	_____

3. Najděte v textu zkratky k uvedeným slovům a slovním spojením. Potom přesně opište slovní spojení z textu. Napište, jak tato slova přečtete.

2. světová válka	<u>2. sv. v.</u>	<u>Po 2. sv. v. přečtu po druhé světové válce</u>
století	_____	_____
a jiné	_____	_____
a podobně	_____	_____
rok	_____	_____
polovina	_____	_____
například	_____	_____

C. PO ČTENÍ

1. V textu se mluví o čtyřech městech. Odvodte nominativ a pak najděte tato čtyři města na mapě. Napište, kde leží (v ČR napište také kraj).

Město Tokio leží v Japonsku – na ostrově Honšú.

Město _____ leží _____

Město _____ leží _____

Město _____ leží _____

2. „Botasky“ nosili někteří slavní čeští a slovenští sportovci. Vyhledejte si o nich další informace a запиšte je do tabulky. Zkuste o nich najít nějakou zajímavost. Pracujte ve skupinkách.

Jméno	Kdy žil/a/i?	Co dělal/a/i?	Zajímavost
Jindřich a Jan Pospíšilovi	* 23. 3. 1942 * 25. 4. 1945	kolová	dvacetkrát se stali mistry světa
Jiří Raška			
Pavel a Eva Romanovi			
Věra Čáslavská			
Ondrej Nepela			

3. Přečtěte si slova níže. Potom si poslechněte píseň Boty proti lásce a zakroužkujte slova a slovní spojení, která slyšíte. Poslouchejte dvakrát.

2.2. METODICKÝ LIST

A. PŘED ČTENÍM

Vyučující studentům neodhaluje téma hodiny a nejprve si nechá pracovní listy u sebe. Studentům řekne, ať poslouchají audio a ať si zapisují/zapamatují česká slova, která je při poslechu napadají. Každému studentovi může audio navodit samozřejmě úplně jiný vjem.

1. Poslechněte si audio. Která slova vás napadají?.

V tomto úkolu jde tak o nabuzení smyslů. Nejde o to, aby studenty napadala „správná“ slova („správné“ odpovědi), ale skutečně o to, aby jim zvuky navodily atmosféru, v níž budou český přemýšlet. Vyučující pustí jakékoliv audio (příp. video bez obrazu), v němž jsou slyšet kroky v botách.

- Např. <https://www.youtube.com/watch?v=iO51ksdivTs>
- <https://www.youtube.com/watch?v=K507BwBnW-o>
- <https://www.youtube.com/watch?v=TC2zHqphoeY> (jen začátek)

2. Které slovo patří doprostřed? Je to synonymum ke slovu BOTY.

KLÍČ: OBUV; další možná slova k tématu - Brainstorming: sportovní boty, tkaničky, střívků, lodičky, tenisky, brusle, pantofle, holínky, velikost, číslo, podpatky, šňůrky, obchod atd. Na tomto místě je vhodné mluvit o použití těchto slov ve větách, tj. obuv je sg. a boty jsou pl.

3. Spojte slova a jejich významy.

KLÍČ: 1 I, 2 E, 3 D, 4 K, 5 G, 6 B, 7 A, 8 F, 9 C, 10 H, 11 L, 12 J

Poté je vhodné zopakovat názvy sportů, obzvláště ty, které se vyskytnou v textu.

B. ČTENÍ

1. a) Najděte v textu názvy různých typů obuvi a podtrhněte tato slova.

Samostatné čtení, není třeba rozumět všemu. Kontrola ve dvojici.

KLÍČ dle pořadí výskytu v textu: sportovní obuv, botasky, běžná obuv, holínky, pantofle, vojenská obuv, pánská a dámská vycházková obuv, sportovní obuv, lyžařské a bruslařské boty, kopačky, pohorky, sportovní obuv, botasky, sportovní obuv

1. b) Při které příležitosti byste si tyto boty obuli (nebo neobuli)?

Studenti samostatně doplňují věty podle příkladu. Není nutné vyplnit všechny řádky.

2. Najděte v textu data k těmto událostem.

Vhodné pro práci ve dvojicích.

první doklad o obuvnictví ve Skutči	_____ 16. století _____
šití vojenské obuvi	_____ po roce 1848 _____
existence několika firem	_____ v 2. pol. 19. stol. _____
znárodnění firem	___ po 2. sv. v. (nebo v roce 1948) ___
vznik podniku Botana	_____ v roce 1949 _____
Olympijské hry v Tokiu	_____ v roce 1964 _____
podnik Botana byl nejúspěšnější	_____ v 80. letech 20. století ___
privatizace podniku Botana	_____ v roce 1991 _____
společnost Vasky koupila podnik Botana	_____ v roce 2023 _____

3. Najděte v textu zkratky k uvedeným slovům a slovním spojením.

Úkolem je najít zkratky a uvědomit si, jak je správně přečíst (tj. některá slova se budou skloňovat, některá zůstanou v základním tvaru). Po vyhledání a zapsání je dobré si celé věty se studenty přečíst nahlas, aby všichni slyšeli, kdy je potřeba daná slova skloňovat.

2. světová válka	___ 2. sv. v. ___	Po 2. sv. v. _přečtu_ po druhé světové válce
století	_____ stol. _____	ve 2. pol. 19. stol. _přečtu_ ve druhé polovině devatenáctého století
a jiné	_____ aj. _____	přečtu_ šili běžnou obuv, holínky a také pantofle a jiné
a podobně	___ apod. ___	přečtu_ vysokohorskou turistiku a podobně
rok	_____ r. _____	přečtu_ a tak v roce 1949 vznikl nedaleko Skutče, v Holicích, státní podnik Botana
polovina	___ pol. _____	ve 2. pol. 19. stol. _přečtu_ ve druhé polovině devatenáctého století
například	___ např. _____	přečtu_ například na gymnastiku, volejbal

C. PO ČTENÍ

1. V textu se mluví o čtyřech městech.

KLÍČ: Město **Tokio** leží v **Japonsku na ostrově Honšú**. / Město Skuteč leží v Česku v Pardubickém kraji. / Město Holice leží v Česku v Pardubickém kraji. / Město Zlín leží v Česku ve Zlínském kraji.

2. „Botasky“ nosili někteří slavní čeští a slovenští sportovci.

Studenti pracují ve 4 skupinkách. Cílem je najít informace o československých sportovcích.

Tento úkol je časově omezen na 5 min. Informace, které studenti naleznou, se mohou různit.

Jméno	Kdy žil/a/i?	Co dělal/a/i?	Zajímavost
Ondrej Nepela	22. 1. 1951– 2. 2. 1989	krasobruslení	pětinásobný mistr Evropy, trojnásobný mistr světa, olympijský vítěz je jediným krasobruslařem v historii, který získal zlato na 3 mistrovstvích světa za sebou
Věra Čáslavská	3. 5. 1942– 30. 8. 2016	gymnastika	sedminásobná olympijská vítězka, čtyřnásobná mistryně světa, jedenáctinásobná mistryně Evropy
Jiří Raška	4. 2. 1941– 20. 1. 2012	skoky na lyžích	první český vítěz na zimních olympijských hrách v historii, Ota Pavel o něm napsal knížku Pohádka o Raškovi
Pavel a Eva Romanovi	25. 1. 1943– 30. 1. 1972 27. 1. 1946	krasobruslení	čtyřikrát se stali mistry světa v krasobruslení a dvakrát mistry Evropy
Jindřich a Jan Pospíšilovi	23. 3. 1942 25. 4. 1945	kolová	dvacetkrát se stali mistry světa

3. Přečtěte si slova níže. Potom si poslechněte píseň Boty proti lásce.

Odkaz na píseň: <https://www.youtube.com/watch?v=45RL3c1oVRg>

Nejprve se připravte zopakování slovíček.

Bonus: 😊

Víte, že tato písnička existuje také v „hanácké“ verzi. Najdete nějaké rozdíly?

<https://www.youtube.com/watch?v=QkEX1cXL-2w>

Rozhodně není cílem studenty učit hanáckou slovní zásobu či hláskové jevy. Tento bonus tak spíše navazuje na téma seznamování se s českými dialekty a

interdialekty, tj. tato aktivita může být spíše odpočinková.

Studenti mohou slyšet např.: mně říkal, neco, pré, déte pokoj, s tém só samé védaje, bote, te mně chránijó, te škarpale si dó, šecko pěkný pošlapó apod.

3.1. ČESKÉ REÁLIE – PRACOVNÍ LIST

KATEGORIE: Produkty

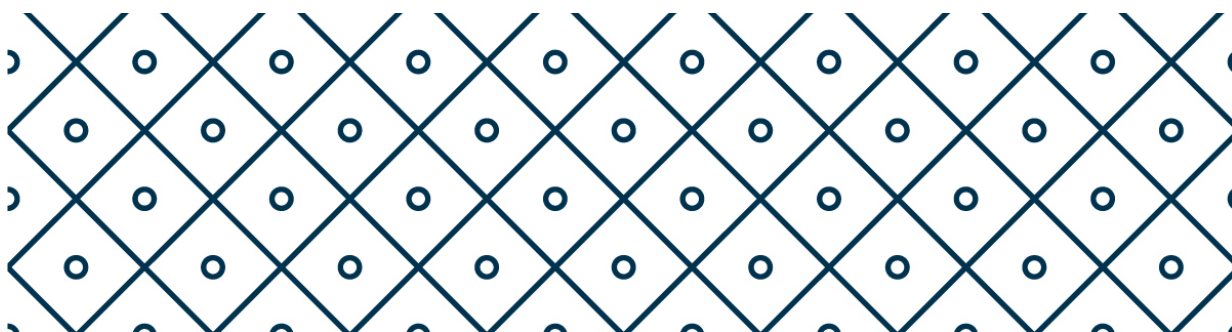
TÉMA: Bižuterie a Jablonec

AUTORKY: Adéla Dvořáková

VĚKOVÁ KATEGORIE: teenageři/dospělí

ÚROVEŇ: B2/C1

ČASOVÁ DOTACE: 90 min

A. PŘED ČTENÍM

1. Co znamenají slova „šperk“ a „bižuterie“? Jaké druhy šperků a bižuterie znáte?

2. Odpovězte na otázky.

- Jaké šperky a bižuterii nejčastěji nosíte?
- Z jakých materiálů se šperky a bižuterie nejčastěji vyrábí?
- Kam nejčastěji nosíte zlaté náušnice, brož, náramek?
- Víte, jak se tyto ozdoby vyrábí?
- Víte, kde se bižuterie vyrábí v Česku?

3. Co znamenají tato slova? Spojte. Výrazy pak použijte ve větách.

1. předzvěst	A. práce, povolání
2. brousit/nabrousit	B. znamení něčeho
3. řemeslo	C. dělat něco ostrým
4. zdobit se/ozdobit se	D. něco vzácného
5. klenot	E. obor, ve kterém se zpracovávají kovy
6. hutnictví	F. dělat se krásnějším
7. prosazovat se/prosádit se	G. směs dvou kovů
8. slitina	H. odmítání určitého produktu
9. bojkot	I. dosáhnout uznání překonáním překážek
10. náboženské vyznání	J. víra v boha

B. ČTENÍ

1. Přečtěte si text o jablonecké bižuterii. Odstavce seřadte do správného pořadí.

___A. Období rozkvětu však pokazila světová hospodářská krize – na začátku třicátých let byla v bižuterní oblasti nezaměstnanost fatálních 80 %, vývoz klesl až o 60 %. V říjnu 1938 se pak stalo území Jablonecka součástí nacistického Německa, což mnozí českoněmečtí podnikatelé uvítali, protože do německé správy přešly také židovské bižuterní firmy. Nevítaný byl však bojkot jabloneckého zboží v USA, Kanadě a Velké Británii a odchod konkurenčních českých podnikatelů dále do vnitrozemí, jež se za krátko stalo součástí Protektorátu. Během druhé světové války musely být mnohé bižuterní podniky převedeny na válečnou výrobu, nebo byly zrušeny.

___B. Bižuterní boom na Jablonecku nabýval na významu na počátku 19. století. Móda biedermeieru a rokoka totiž přála skleněným imitacím bižuterních kamenů. V Jizerských horách se v tu dobu začala prosazovat také výroba kovové bižuterie. Hlavním symbolem tohoto druhu bižuterie se staly především brože a kování.

1. C. Touha zdobit své tělo a líbit se druhým doprovází člověka již od samého počátku jeho existence. Podle archeologů si člověk tuto potřebu osvojoval už před 130 tisíci lety. Snahu ozdobit se můžeme pozorovat v průběhu let ve všech lidských kulturách. Na počátku k tomuto účelu sloužily materiály vyrobené z živých a neživých přírodnin, např. dřevo, kosti, zuby, perly, horniny, minerály – drahokamy nebo kov. Tak vznikaly první náhrdelníky, náramky a náušnice – zrodil se šperk. Mezi mistrovské dílo přírody patří odpradávná drahé kameny, jež se staly díky svým zcela výjimečným estetickým vlastnostem klenotem starověkých civilizací. Protože si lidé uvědomovali jejich vzácnost a jedinečnost, toužili je nahrazovat uměle vyrobenou napodobeninou. Nejvhodnějším materiálem pro zhotovování takovýchto imitací bylo od samého počátku sklo. S rozvojem hutnictví pak přišly na svět slitiny kovů. Například pozlacená bronzová spona se skleněnými kameny byla mnoho staletí privilegiem aristokratů a kněží a jako imitace pravého šperku se stala postupně předzvěstí zrodu bižuterie.

___D. Situace se zlepšila až v 60. letech, kdy se stabilizovaly vztahy jak ve vnitřní, tak v mezinárodní politice. Se Sovětským svazem přišly nové trhy v socialistickém bloku a rozvojových zemích Afriky a Asie a jablonecký bižuterní průmysl získal znovu svoji tradiční pověst.

___E. V průběhu druhé poloviny 19. století se jablonecký kraj přeměnil v bohaté a uznávané bižuterní centrum, jež se stalo světovým fenoménem. Tato doba byla ve znamení „epidemie knoflíkové horečky“, tedy období mimořádného zájmu o knoflíky. Jizerské hory byly nazývány „rakouskou Kalifornií“ a typické drobné ozdoby ze skla či kovu začaly být ve světě od 80. let označovány za „jablonecké zboží“. Ke slovu se dostaly i další novinky, např. skleněné náramkové kroužky (bangle), které se staly ozdobou mnoha žen hinduistického a islámského vyznání. Nejvíce se vyváželo především do Britské Indie. Největšího rozkvětu dosáhla jablonecká

bižuterie krátce po 1. světové válce, kdy se v Jablonci a jeho okolí výrobou bižuterie zabývaly tisíce malých a středních firem.

____F. Na trend zpracování skla a drahých kamenů samozřejmě reagovali také čeští kameníci a skláři. Nejslavnějšími se staly ti z Jizerských hor a Jablonecka, kde se sklo brousilo už v 18. století. Na Jablonecku se rozrůstajícím se sklářskému a bižuternímu sortimentu věnovala celá řada podnikatelů z řad českého i německého obyvatelstva. Nejvýznamnější byl v té době obchodník Bernard Unger, jenž své zkušenosti získal v světovém sklářském centru v Benátkách a v Anglii. Vyráběl především bižuterní kameny, lustry, skleněné tyče a perly.

____G. Po porážce Německa pak došlo k vyvlastnění téměř všech jizerskohorských firem, následoval odsun českých Němců, jímž patřila většina podniků v Jizerských horách. Vše, co bylo spjaté s výrobou bižuterie, tedy sklárny, kompoziční hutě, výrobní a exportní firmy, se stalo součástí národních podniků. Protože jablonecký průmysl přišel o řadu německých odborníků, státem byl podporován pouze těžký průmysl a veškeré tradiční západní trhy byly ztraceny, jablonecká skleněná a kovová bižuterie chřadla.

____H. Po pádu komunismu se hlavními představiteli ve výrobě a prodeji bižuterie staly společnosti Preciosa, Ornela, Bižuterie Česká mincovna, Železnobrodské sklo a Jablonex. Začaly vznikat desítky menších firem, z nichž některé se dodnes dobře prosazují jak na domácím, tak zahraničním trhu. Najdeme i takové, které spolupracují se známými módními značkami. Jablonecko tak stále patří mezi největší producenty skleněných polotovarů a nadále je symbolem kvality a mnohaleté tradice.

2. Odpovídejte na otázky podle textu.

- a. Jakými materiály se člověk zdobil už ve starověku?
- b. Který šperk byl po staletí privilegiem aristokratů a kněží?
- c. Kdy a kde se na českém území začalo brousit sklo?
- d. Jaké výrobky se na Jablonecku vyráběly před první světovou válkou? Kam se tyto výrobky vyvážely?
- e. Co se stalo s bižuterními podniky během druhé světové války?
- f. Proč jablonecký průmysl po válce chřadl?
- g. Daří se bižuterním firmám také dnes?

3. Text o jablonecké bižuterii se skládá z 8 odstavců. Jak byste odstavce pojmenovali?

- A. _____
- B. _____
- C. _____
- D. _____
- E. _____
- F. _____
- G. _____
- H. _____

4. Spojte věty.

1. S rozvojem hutnictví pak přišly na svět	a) světová hospodářská krize.
2. Sklárný, hutě, výrobní a exportní firmy	b) po válce chřadla.
3. Bižuterní boom nabýval	c) v socialistickém bloku a
4. Se Sovětským svazem přišly nové trhy	d) se staly součástí národních podniků.
5. Období rozkvětu však pokazila	e) slitiny kovů.
6. Jablonecká skleněná a kovová bižuterie	f) na významu na počátku 19. století.

C. PO ČTENÍ

1. Podívejte se na následující části souvětí a na zájmena, která v nich byla použita. Jak se takové tvary tvoří.

- vnitrozemí, **jež** se za krátko stalo součástí Protektorátu
- bižuterní centrum, **jež** se stalo světovým fenoménem
- obchodník Bernard Unger, **jenž** své zkušenosti získal v světovém sklářském centru v Benátkách a v Anglii
- odsun českých Němců, **jímž** patřila většina podniků v Jizerských horách
- desítky menších firem, z **nichž** některé se dodnes dobře prosazují

2. Procvičujte zájmeno *jenž*.

- Kolegyně, s _____ jsem se měl odpoledne potkat, nakonec nepřišla.
- Hokejista, _____ se zranil na tréninku, na zápas nenastoupil.
- Děti, _____ si hrály v parku, šly domů.
- Toto je kniha, bez _____ se ve svém životě neobejdu.
- Přátelé, k _____ jsme měli o víkendy jet, jsou nemocní.
- Soused, o _____ jsem ti říkal, se přestěhoval do Olomouce.
- Muž, s _____ jsem šla na večeři, mě dnes pozval do kina.
- Král, _____ portrét před sebou vidíte, se jmenoval Karel IV.

3. Podívejte se na ženy na obrázku a napište, jaké mají na sobě šperky a ozdoby.

Používejte zájmeno *jenž*. Např.: *Náušnice, jež má dívka na uších, jsou dlouhé a chlupaté.*

4. Představte si, že jdete koupit šperk pro svou přítelkyni/maminku/kamarádku.

Vytvořte dialog prodáváče a zákazníka. Používejte tato slova: řemeslo, konkurenční, výroba, vývoz, spona, perla.

4. **BONUS:** Diskutujte. Jak by takový dialog asi vypadal na Jablonecku na konci 30.let 20. století?

3.2. METODICKÝ LIST

A. PŘED ČTENÍM

1. Slovní zásoba. Lektor na začátku hodiny vyzve studenty, aby se podívali na obrázky a řekne, že se jedná o ukázky šperků a bižuterie. Zeptá se, jestli vědí, co pojmy znamenají a jaké druhy šperků a bižuterie znají.

Příklady: šperkovnice, náhrdelník, náušnice, přívěšek, náramek, lustr, prsten, brož, sponka

2. Diskuze. Lektor vyzve studenty, aby v páru odpovídali na otázky k tématu. Na závěr se lektor zeptá, jaké zajímavé informace studenti zjistili.

3. Předurčení neznámých nebo těžkých slov v textu. Studenti mohou pracovat v páru, kdy každý výraz použijí ve větě ve správném kontextu.

B. PŘI ČTENÍ

1. Učitel vyzve studenty, aby si přečetli text o jablonecké bižuterii. Řekne, že první odstavec textu je v pracovním listu označen, jejich úkol je seřadit další odstavce.

Řešení: A5 B3 C1 D7 E4 F2 G6 H8

2. Studenti v páru odpovídají na otázky podle textu. Na závěr zkontrolují s lektorem.

a) Jakými materiály se člověk zdobil už ve starověku? *Výrobky ze dřeva, kostí, zubů, perel, hornin a minerálů, drahokamů a kovu.*

b) Který šperk byl po staletí privilegiem aristokratů a kněží? *Pozlacená bronzová spona se skleněnými kameny.*

c) Kdy a kde se na českém území začalo brousit sklo? *V 18. století na Jablonecku a v Jizerských horách.*

d) Jaké výrobky se na Jablonecku vyráběly před první světovou válkou? Kam se tyto výrobky vyvážely? *Knoflíky, drobné ozdoby ze skla a kovu, bangle. Nejvíce se vyváželo do Britské Indie.*

- e) Co se stalo s bižuterními podniky během druhé světové války? *Část podniků přešla do německé správy, někteří čeští podnikatelé odešli z pohraničí do vnitrozemí. Mnoho podniků bylo převedeno na válečnou výrobu nebo bylo zrušeno.*
- f) Proč jablonecký průmysl po válce chřádl? *Odborníci a podnikatelé byli v tomto odvětví často Němci, kteří byli odsunuti. Podniky byly znárodněny, navíc přišly o zákazníky ze Západu.*
- g) Daří se bižuterním firmám také dnes? *Ano.*

3. Studenti během čtení zjistili, že text odráží také „velké dějiny“ české historie. Lektor tedy vyzve studenty, aby originálně pojmenovali jednotlivé odstavce.

4. V tomto cvičení se upozorňuje na některé ustálené výrazy nebo zajímavá spojení (např. nabývat na významu, světová hospodářská krize, slitiny kovů). Studenti spojují věty z textu.

C. PO ČTENÍ

1. Gramatika. Studenti si opakují formy zájmena *jenž*, které ve většině případů odráží tvary zájmena *on/ona/ono* s přidáním koncového *-ž* (jeho – jehož, jemu – jemuž apod). Lektor upozorní na to, že použití zájmena *jenž* se dnes považuje za knižní.

2. Učitel vyzve studenty, aby si tvoření zájmena *jenž* procvičili na příkladech ve větách.

3. V tomto cvičení se opět studenti vrací ke slovní zásobě šperků a bižuterie. Studenti popisují, co mají ženy na sobě. Používají zájmeno *jenž*.

4. Dialog. Před tímto cvičením řekne lektor studentům, že je čas procvičit novou slovní zásobu v praxi. Studenti v určitém časovém limitu (např. 5-10 minut) připravují dialog z prostředí zlatnictví.

5. Diskuze. Tento úkol je bonusový, je určen spíše pro studenty bohemisty na vysokých školách, kteří už mají hlubší znalosti o české historii a kultuře. Během diskuze může zaznít, že ve 30. letech by dialog pravděpodobně nebyl v češtině, ale v němčině. Mohlo by se v něm objevit stěžování si na těžké podmínky exportu zboží na Západ. Jednou z možností také je, že dialog by vůbec neproběhl, protože podnik musel zavřít.

3.2. ČESKÉ REÁLIE – PRACOVNÍ LIST

KATEGORIE: Produkty

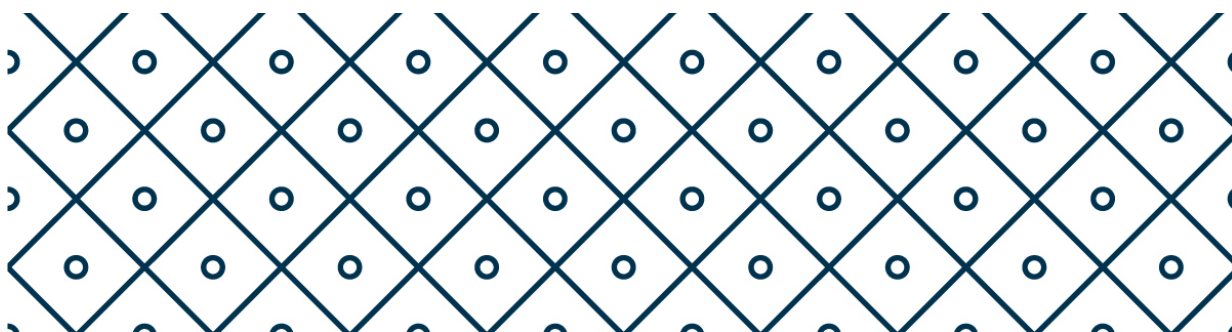
TÉMA: Jablonecko, bižuterie, český granát, vltavín

AUTORKY: Ivana Terš Čechová a Adéla Dvořáková

VĚKOVÁ KATEGORIE: děti-čtenáři

ÚROVEŇ: A2

ČASOVÁ DOTACE: 60 - 90 min

B. ČTENÍ

Jablonecko, Jablonec nad Nisou

Jablonec nad Nisou je malé město **v severních Čechách**. Už v 17. století bylo velmi známé. Do města jezdili šperkaři a kameníci (od slova „šperk“ a „kámen“) a učili se tady řemeslu. Nedaleko města leží vesnice Jiřetín pod Bukovou a tady se **v roce 1862** narodil Daniel Swarovski. Později založil vlastní firmu na výrobu šperků a bižuterie. Znáte značku Swarovski?

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou

V Jablonci najdeme také muzeum skla a bižuterie. V muzeu je největší sbírka bižuterie na světě. Sbírká má 12 miliónů předmětů. Ve městě je také velký obchod bižuterie a skla Pallace Plus. Můžeme tam koupit šperky, bižuterii a vánoční ozdoby. Bižuterie je malá ozdoba ze skla, kovu, kůže. Bižuterie není zlato nebo drahé kameny.

Zdroj: <https://www.kudvznudy.cz/aktuality/svetovecesko-a-vanocni-darKy-trpytiva-krasa-jablon>

V České republice ale můžeme najít i drahé kameny (tzv. drahokamy).

Vltavín

Vltavín je český drahokam (drahý kámen) a tzv. přírodní zelené sklo. Vltavín můžeme najít **v jižních Čechách a na jižní Moravě, v oblasti řeky Vltavy**. Má také druhé jméno „Moldavit“. Víte proč? Víte, jak se řekne německy Vltava? Moldau.

Zdroj: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Vltav%C3%ADn>

Český granát

Je český drahokam a najdeme ho také v severních Čechách. Je to symbol Českého království. Je pevný, odolný a má tmavou červenou barvu. Firma, která dělá z granátu šperky je **v Turnově**. Turnov je město (stejně jako Jablonec nad Nisou) v severních Čechách.

Zdroj: <https://www.visitczechia.com/de-de/things-to-do/places/culture/traditional-crafts/c-czech-garnets-stonecutting>

1. Přečtěte si text a rozhodněte, co je pravda (ANO) a co není pravda (NE).

a. Jablonec nad Nisou je město v jižních Čechách.	ANOxNE
b. Daniel Swarovski založil firmu na výrobu porcelánu.	ANOxNE
c. V Jablonci najdeme muzeum loutek.	ANOxNE
d. Největší sbírku bižuterie na světě můžeme vidět v Jablonci.	ANOxNE
e. V obchodě bižuterie a skla nemůžeme koupit vánoční ozdoby.	ANOxNE
f. Bižuterie jsou drahé kameny a zlato.	ANOxNE
g. Bižuterie je ozdoba. Může být ze skla, kovu a kůže.	ANOxNE
h. Vltavín také nazýváme „Moldavit“.	ANOxNE
i. Granát je tzv. „zelené sklo“.	ANOxNE
j. Granát je tmavě červený.	ANOxNE

2. Spojte:

1. šperk	A. práce, kterou dělám rukama
2. bižuterie	B. zlato, stříbro, drahé kameny
3. řemeslo	C. kov, sklo, kůže, dřevo
4. sbírka	D. věc, kterou zdobíme stromeček
5. muzeum	E. místo, kde lidé navštěvují výstavy
6. vánoční ozdoba	F. skupina předmětů stejného druhu
7. drahokam	G. drahý kámen

3. Napište odpovědi. Napište celé věty. Pracujte s textem.

a. Kdo založil firmu Swarovski? A kdy?

---

b. Kolik předmětů má sbírka bižuterie v Jablonci nad Nisou?

---

c. Jaké druhé jméno má vltavín?

---

d. Kde můžeme vltavín najít?

---

e. Jaký drahokam byl symbolem Českého království?

---

f. Kde dělají šperky z českého granátu?

---

4. Rozdělte následující informace do tabulky: tmavě červená barva / Jablonec nad Nisou / „zelené sklo“ / vánoční ozdoba / Turnov / Daniel Swarovski / Moldavit / kov, sklo, kůže a dřevo / drahokam 2x / muzeum / jižní Morava / symbol Českého království /

bižuterie	vltavín	český granát
		tmavě červená barva

5. Najděte jednu nebo dvě další informace o panu Swarovski. Jaký drahý kámen můžeme najít ve vaší zemi?

Místo pro poznámky:

C. PO ČTENÍ

GRAMATIKA: Předložky s lokálem sg.

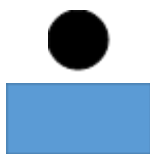
Lokál používáme na otázku KDE?

Příklady: *Kde nosíme prsten, náušnice, řetízek...?*

- Prsten nosíme **na prstu**.
- Náušnice nosíme **v uchu**.
- Řetízek nosíme **na krku**.

Předložky s lokálem **NA / V / O**

NA – plocha, akce, aktivita
na ruce, na prstu, na hlavě, na výstavě
POZOR: na jižní Moravě, na vesnici

V, VE – Uvnitř
v uchu, v muzeu, v Jablonci, v obchodě, v severních
Čechách, v jižních Čechách
POZOR: ve městě, ve škole

O – Mluvím o českém granátu / o panu Swarovski / o sbírce / o šperku

1. Vyberte správnou předložku:

Příklad: Šperky a bižuterii můžeme koupit **v / na** obchodě.

- Muzeum skla a bižuterie můžeme vidět **v / na** Jablonci nad Nisou.
- Daniel Swarovski se narodil **ve / na** vesnici.
- Prstýnek nosíme **v / na** prstu.
- Náušnici nosím **v / na** uchu.
- Vltavín můžeme najít také **v / na** jižní Moravě.
- Firma, která dělá z českého granátu šperky je **v / na** severních Čechách.
- Sbírku bižuterie můžeme vidět **v / na** muzeu.

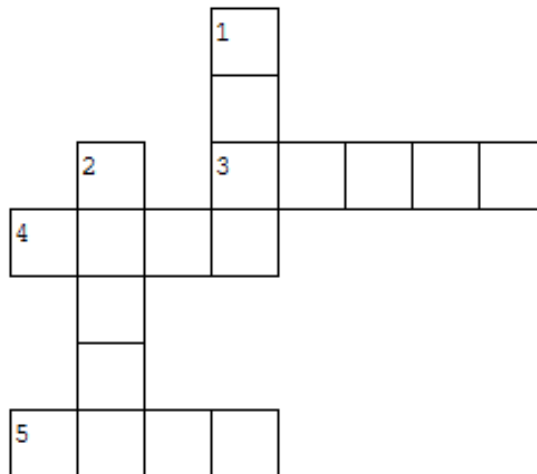
2. Vyplňte křížovku. Co kde nosíme?

Svisle

1. Náušnici nosíme v ...
2. Prsten nosíme na ...

Vodorovně

3. Sponku do vlasů nosíme na ...
4. Řetízek nosíme na ...
5. Náramek nosíme na ...

3. Ptejte se a diskutujte.

- a. Máš rád / ráda šperky nebo bižuterii?
- b. Nosíš prstýnek, náušnice nebo řetízek?
- c. Byl/a jsi už na jižní Moravě nebo v severních Čechách?
- d. Co víš o firmě Swarovski?

3.2. METODICKÝ LIST

A. PŘED ČTENÍM

1. Slovní zásoba a diskuse.

Na základě obrázku (slovního mraku) se žáci seznamují s novou slovní zásobou. Vyučující vyzve žáky ke čtení jednotlivých slov – dbá na správnou výslovnost. Vyučující může slova nejprve přečíst a žáci je opakuji. Následuje otázka jaké je téma dnešní hodiny. Žáci by měli být schopni téma pojmenovat.

Cílem zadání 1. b) je spíše začít přemýšlet o rozdílu mezi šperkem a bižuterií, případně zjistit, jestli děti vědí něco o českých drahých kamenech. Více se dozvědí v textu.

KLÍČ - 1. b): kombinace zlata a drahých kamenů je šperk, kombinace skla, kůže a kovu. Na obrázku a) jsou patrně šperky i bižuterie, na obrázku b) šperk s českými granáty, na obrázku c) je šperk s vltavínem.

2. Zkuste spojit obrázky různých šperků a ozdob s jejich názvy.

Děti mohou spojovat na telefonech, nebo lze cvičení promítnout na tabuli a pracovat společně.

B. ČTENÍ

1. Přečtěte si text a rozhodněte

KLÍČ: a. NE, b. NE, c. NE, d. ANO, e. ANO, f. NE, g. ANO, h. ANO, i. NE, j. ANO

2. Spojte.

KLÍČ: 1. B., 2. C., 3. A., 4. F., 5. E., 6. D., 7. G.

3. Napište odpovědi. Napište celé věty. Pracujte s textem.

KLÍČ: a. Firmu Swarovski založil Daniel Swarovski v roce 1862. /b. Sběrka bižuterie v Jablonci nad Nisou má 12 miliónů předmětů. / c. Vltavín má druhé jméno Moldavit. / d. Vltavín můžeme najít v jižních Čechách a na jižní Moravě, v oblasti řeky Vltavy. /e. Symbolem Českého království byl český granát. / f. Šperky z českého granátu dělají v Turnově.

4. Rozdělte následující informace do tabulky.

Vyučující může toto cvičení dát jako samostatnou práci nebo práci do dvojic a poté společně v plénu zkontrolovat. Při kontrole dbejte na používání celých vět.

KLÍČ: bižuterie: Jablonec nad Nisou; Daniel Swarovski; muzeum; vánoční ozdoba; kov, sklo, kůže a dřevo / vltavín: „zelené sklo“, Moldavit, drahokam, jižní Morava / granát: tmavě červená barva, Turnov, symbol Českého království

5. Najděte jednu nebo dvě další informace o panu Swarowski. Jaký drahý kámen můžeme najít ve vaší zemi?

Lze zadat jako domácí úkol nebo hledat v hodině na telefonech.

C. PO ČTENÍ

1. Vyberte správnou předložku.

Odpovědi nejsou vždy jednoznačné - viz klíč.

KLÍČ: a. v Jablonci, b. na vesnici (*častější, ale můžeme slyšet i ve vesnici, obzvlášť ve spojení se jménem vesnice*), c. na prstu, d. v uchu (*ale některé typy se nosí „na“ uchu*), e. na jižní Moravě, f. v severních Čechách, g. v muzeu

2. Vyplňte křížovku. Co kde nosíme.

KLÍČ: 1. v uchu, 2. na prstu, 3. na hlavě, 4. na krku, 5. na ruce

3. Ptejte se a diskutujte.

Děti si procvičí novou slovní zásobu v komunikaci.

4.1. ČESKÉ REÁLIE – PRACOVNÍ LIST

KATEGORIE: Produkty

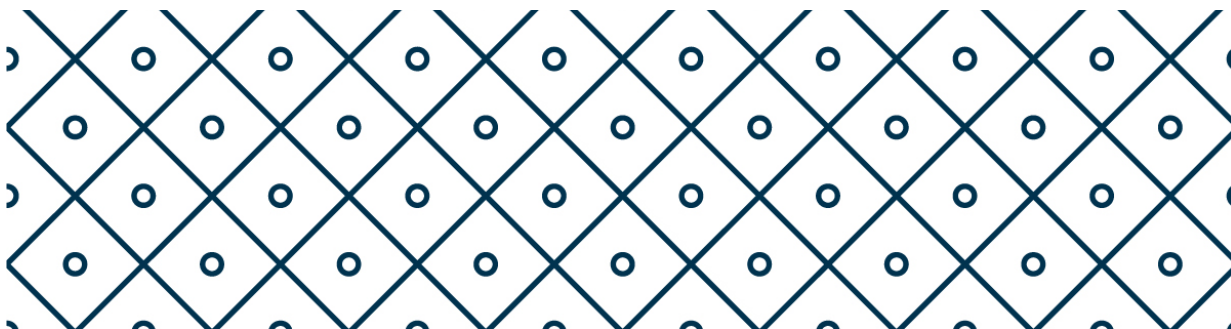
TÉMA: Skleněné vánoční ozdoby

AUTORKA: Linda Rudenka

VĚKOVÁ KATEGORIE: teenageři

ÚROVEŇ: A2

ČASOVÁ DOTACE: 90 min

A. PŘED ČTENÍM

1. Co je to? Napište správně.

ZDRNYINÁP

IOPSNERC

EJKÍŠŽE

ERSMČETOK

EULKO

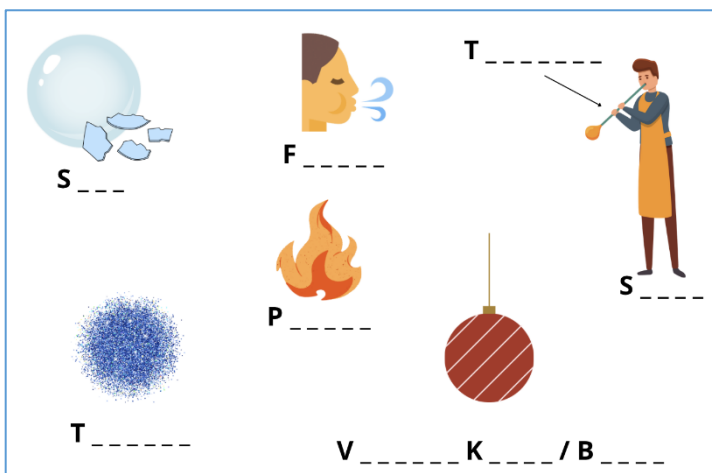
TAJENKA

- Doba, kdy české děti slaví Vánoce a nechodí do školy.
- Měsíc, kdy Češi slaví Vánoce.
- Postava, která v Česku nosí vánoční dárky.
- Pod něho dávají vánoční dárky.
- Předmět tohoto tvaru:

Víte, co se vyrábí z materiálu v tajence?

2. Spojte názvy vánočních dekorací a obrázky.

- koule/baňka
- rolnička
- světelný řetěz
- louskáček
- špička/hvězda

- ### 3. Dopište slova k obrázkům:
- foukat/(vy)fouknout, plamen, sklář,
sklo, trubička, třpytky, vánoční
koule/baňka

B. ČTENÍ

Jak se dělají vánoční ozdoby

Na západě České republiky se jmenují koule a na východě jim říkají baňky. Co si myslíte, že to je? Ano, jsou to vánoční ozdoby, které v prosinci vidíme na stromečku. Mimochodem vyrábět vánoční ozdoby není žádná hračka! Pracovníci ve sklárnách každou ozdobičku dělají ručně. Učí se toto řemeslo několik let a umějí vyfouknout sklo do množství forem.

K práci zkušený sklář potřebuje speciální trubičku, pomocí které vyfoukne sklo do správného tvaru, a formu. Aby vznikla baňka, koník nebo domeček, musí sklář nahřát trubičku nad přímým plamenem na vysokou teplotu a vyfouknout sklo do formy.

Jak vypadá forma? Je vždy ze dvou částí a vypadá jako formičky na vánoční pečivo. Sklář je vezme a mezi obě části vloží skleněnou kouli, kterou pak už jenom pomalu a pečlivě vyfoukne do požadovaného tvaru. Říká se, že takový proces foukání je nejtěžší, protože pracovník musí ideálně odhadnout, jakou silou fouknout, aby vznikla správná forma.

A když sklář chce namalovat na baňce hvězdičku, sněhovou vločku nebo nanést jiný dekor, pracuje se speciálním lepidlem a třpytkami. Namaluje lepidlem vzor a zasype baňku třpytivou barevnou směsí. Poslední krok je odstranění trubičky. Sklář ji odřízne a na její místo dá kovový věšáček (záponku), díky kterému ozdobu zavěsíme na stromeček.

Tak vzniká vánoční ozdoba, kterou Češi zavěsí na stromeček a po Vánocích pečlivě schovají do krabic. Češi zřídka kupují nové koule nebo baňky. Skleněné vánoční ozdoby často předávají z generace na generaci. To znamená, že babička ozdobičky předá svým vnukům a vnučkám a oni pak – svým dětem a vnukům.

Zpracováno a doplněno podle článku *Jak vznikají tradiční skleněné vánoční ozdoby* (novinky.cz)

1. Co je, nebo není pravda? Vyberte:

a. V západní části Česka kulatým vánočním ozdobám říkají koule.	ANO/NE
b. Vyrábět baňky nebo koule je jednoduché.	ANO/NE
c. Stát se sklářem můžete za několik měsíců.	ANO/NE
d. Když chcete vyrobit kouli, potřebujete formu ze 2 částí.	ANO/NE
e. Když sklář maluje vzor, používá lepidlo a třpytky.	ANO/NE
f. Každý rok Češi kupují nové skleněné vánoční dekorace.	ANO/NE

2. Jak vzniká vánoční koule? Seřadte správně části procesu vyrábění ozdob:

odříznout skleněnou trubičku – vyfouknout sklo do formy – namalovat vzor lepidlem – vybrat formu – posypat kouli třpytkami – nahřát sklo nad přímým plamenem – dát na místo trubičky záponku

1. vybrat formu

2. _____.

3. _____.

4. _____.

5. _____.

6. _____.

7. _____.

3. Jak pracuje sklář? Zkuste ve skupině převyprávět text. Každý další student musí doplnit nějakou informaci, kterou neřekl student předchozí. Používejte výrazy *nejdříve, pak, potom, nakonec*.

Vánoční ozdoby vznikají ve sklárnách...

4. Ptejte se spolužáků. Odpovědi napište do tabulky:

otázka/jméno				
Slavíte Vánoce? Máte je rádi?				
Zdobíte stromeček? Když ano, co na něj dáváte?				
Víte, jaké jsou populární vánoční ozdoby ve vaší zemi?				

C. PO ČTENÍ

1. V každém odstavci textu o vánočních ozdobách je relativní (vztažné) zájmeno *který*. Znáte jeho formy? Doplňte formy z nabídky do tabulky.

které (3x), kterou, která, kterého (2x), kterém, kterému, kterým

	Maskulinum	Femininum	Neutrum
Nominativ	který		které
Genitiv		které	kterého
Dativ	kterému		
Akuzativ	který		
Lokál		které	kterém
Instrumentál	kterým	kterou	

2. Doplňte zájmeno *který* do vět ve správné formě.

- Vánoční koule nebo baňka je ozdoba, která se vyrábí ze skla.
- Člověk, díky _____ vznikají baňky, se jmenuje sklář.
- Na kouli je malý kovový věšáček, pomocí _____ můžeme zavěsit ozdobu na stromeček.
- Zdobit stromeček skleněnými koulemi je tradice, _____ dodnes žije v českých rodinách.
- České sklářství je řemeslo, _____ se nachází na seznamu kulturního dědictví UNESCO. Prosinec je měsíc, ve _____ Češi slaví Vánoce.
- Ježíšek je postava, bez _____ si nemůžeme představit české Vánoce.
- Trubička je nástroj, se _____ pracuje sklář.

3. a) Slova z nabídky rozřídíte do dvou skupin:

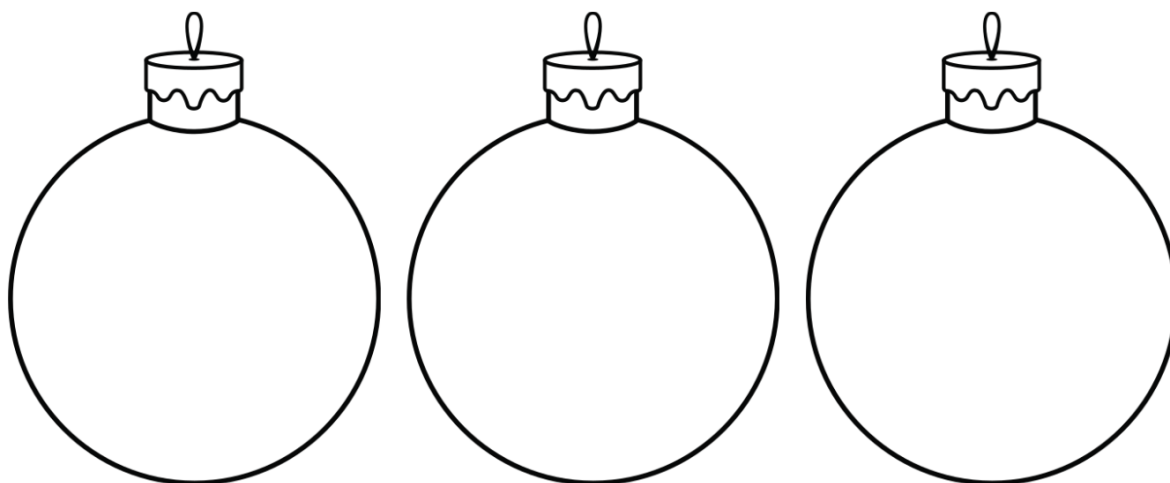
na, a, aby, po, že, a když, ze, protože, nad, v který

SPOJKY	PŘEDLOŽKY
	na

3. b) Doplňte spojky do dalších vět. Řešení pak zkontrolujte v textu.

- Sklář se učí své řemeslo několik let __ umí vyfouknout sklo do množství forem.
- __ vznikla vánoční ozdoba, sklář nahřeje trubičku nad přímým plamenem na vysokou teplotu __ vyfoukne sklo do formy.
- Říká se, __ takový proces foukání je nejtěžší, ____ pracovník musí ideálně odhadnout, __ silou fouknout.
- ____ sklář chce namalovat na baňce hvězdičku, sněhovou vločku ____ nanést jiný dekor, pracuje se speciálním lepidlem ____ třpytkami.

PROJEKT Vánoční koule: Se spolužáky vymyslete a nakreslete design vánočních ozdob. Koule pak můžete vystřihnout a zavěsit na stromeček. Domlouvejte se česky.

4.1. METODICKÝ LIST

A. PŘED ČTENÍM

1. Co je to? Napište správně.

Aktivita by měla vést k seznámení s pojmem „skleněné vánoční ozdoby“.

KLÍČ: PRÁZDNINY, PROSINEC, JEŽÍŠEK, STROMEČEK, KOULE; tajenka: SKLO

2. Spojte názvy vánočních dekorací.

KLÍČ: a. 3, b. 4, c. 1, d. 5, e. 2

3. Doplňte slova k obrázkům.

Slovesa foukat/(vy)fouknout tvoří vidový pár. Substantiva jsou označena barevně podle rodu.

KLÍČ: foukat/(vy)fouknout, **plamen**, **sklář**, **sklo**, **trubička**, **třpytky**, **vánoční koule/baňka**

B. ČTENÍ

1. Co je, nebo není pravda? Vyberte.

KLÍČ: a. ANO, b. NE, c. NE, d. ANO, e. ANO, f. NE.

2. Jak vzniká vánoční koule? Seřadte správně části procesu vyrábění ozdob.

OVĚŘENÍ schopnosti pochopit posloupnost operací a strukturu textu. Student pracuje samostatně.

KLÍČ: 1. vybrat formu, 2. nahřát sklo nad přímým plamenem, 3. vyfouknout sklo do formy, 4. namalovat vzor lepidlem, 5. posypat kouli třpytkami, 6. odříznout skleněnou trubičku, 7. dát na místo trubičky záponku

3. Jak pracuje sklář? Zkuste ve skupině převyprávět text.

Studenti pracují ve skupině. K převyprávění mohou použít osnovu z předchozího cvičení. Verba v předchozím cvičení jsou perfektní, proto by učitel měl upozornit studenty na použití budoucího času.

4. Ptejte se spolužáků. Odpovědi napište do tabulky.

Studenti chodí po třídě a ptají se spolužáků na otázky z tabulky. Na konci musí přečíst pár faktů, která zjistili. Fakta se nesmí opakovat. Doporučuji na tabuli napsat příklad komunikace.

C. PO ČTENÍ

1. V každém odstavci textu o vánočních ozdobách je relativní (vztažné) zájmeno který.

Studenti si samostatně vytvoří tabulku, kterou mohou použít v následujícím cvičení.

2. Doplňte zájmeno který do vět ve správné formě.

KLÍČ: a. která, b. kterému, c. kterého, d. která, e. které, f. kterém, g. které, h. kterým

3a. Slova z nabídky roztříděte do dvou skupin (spojky a předložky).

KLÍČ: spojky: a, aby, že, a když, který, protože / předložky: na, po, ze, nad, v

3b. Doplňte spojky do dalších vět. Řešení pak zkontrolujte v textu.

Možnost samostatné kontroly - jedná se o věty z textu.

KLÍČ: a. a, b. Aby, c. že - protože - jakou, d. A když - nebo - a

Projekt Vánoční koule. Před projektem je dobré zopakovat základní pomůcky a aktivity pro výrobu.

4.2. ČESKÉ REÁLIE – PRACOVNÍ LIST

KATEGORIE: Produkty

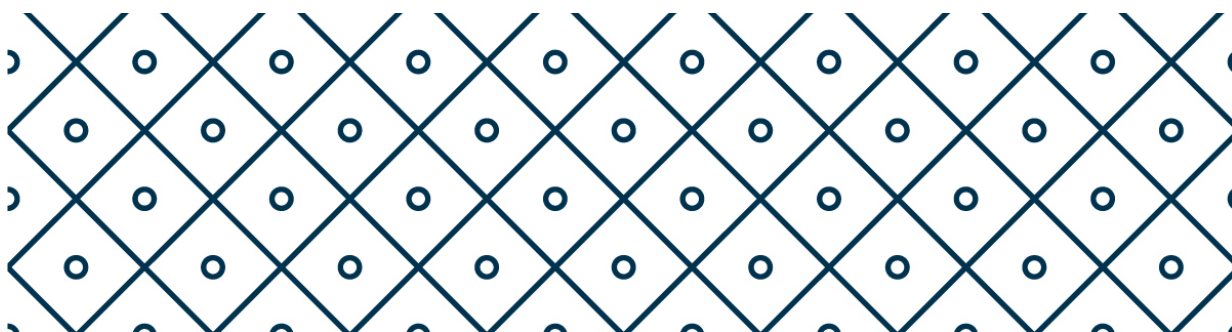
TÉMA: Sklárnny Harrachov a Annín

AUTORKY: Eliška Prchlíková

VĚKOVÁ KATEGORIE: teenageři - dospělí

ÚROVEŇ: B1-B2

ČASOVÁ DOTACE: 90 min

A. PŘED ČTENÍM

1. Odpovězte na otázky:

Co je typický suvenýr z České republiky?

Máte doma skleněnou vázu?

Rozbili jste někdy okno?

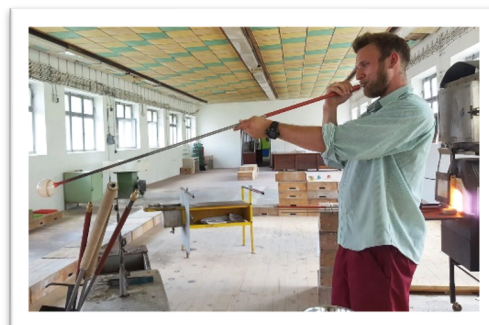
Říkáte ve svém jazyce, že střepy (rozbité kousky skla) přinášejí štěstí?

2. Tohle jsou obrázky se sklem. Řekněte, co vidíte na obrázcích. (wikimedia commons)

Obrázek 1 wikimedia commons

Obrázek 2 <https://www.annin-glass.cz/hut/>

Obrázek 3 wikimedia commons

Obrázek 4 <https://www.crystal-bohemia.cz/>

3. Vyberte slovo, které patří doprostřed: *sklárna, střepy, sklenička, láhev*

B. ČTENÍ

Sklářství má v Čechách dlouhou tradici. První sklárny vznikaly v lesích, protože na výrobu skla je potřeba hodně dřeva na vytápění sklářských pecí a vody na chlazení. Proto se sklárny nacházejí hlavně v horách u hranic České republiky – v Krkonoších, Krušných horách a na Šumavě. Znamé sklárny jsou například Annín a Harrachov, který je nejstarší sklárnou v Čechách (vznik před rokem 1712). Harrachov se nachází v Krkonoších a dnes v něm můžete podniknout exkurzi do výroby skla a pozorovat skláře při práci nebo navštívit muzeum skla. V Anníně, který se nachází na jihu blízko města Sušice, také hoří oheň v peci a vyrábí se sklo. Ve 20. století se v Anníně vyrábělo hlavně broušené sklo. Sklárna Annín ale vznikla již v roce 1796. Turisté si v Anníně mohou sami vyzkoušet výrobu skla (foukání skla) a prohlédnout si stálou expozici v muzeu skla. Kromě příhraničních oblastí se sklo vyrábělo také na Českomoravské vrchovině kolem města Jihlava. Také zde jsou hluboké lesy a mnoho dřeva. Znamou místní sklárnou je Janštejn. Tato sklárna upcykluje skleněné střepy a znovu z nich vyrábí sklo. V Praze je mnoho obchodů s českými výrobky ze skla a bižuterií. Jsou to tradiční suvenýry z České republiky. Můžete koupit broušené a křišťálové sklo firem Moser, Růckl nebo Preciosa. V nabídce jsou vázy, skleničky, džbány i misky.

Volně podle: <https://www.sklarnaharrachov.cz/> a <https://www.annin-glass.cz/>

1. Vyberte jednu správnou možnost a dokončete věty.

1. Sklárny potřebují hodně...
  - a) dřeva a vody
  - b) šikovných lidí
  - c) střepů

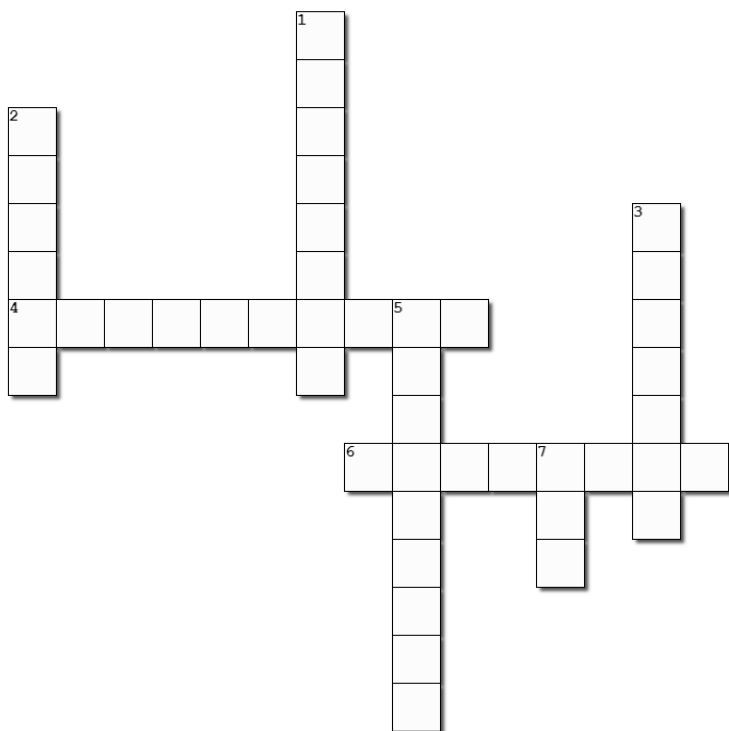

Ústav jazykové a odborné přípravy

Univerzita Karlova

2. V textu se píše o sklárnách...
  - a) na jihu
  - b) v Krkonoších, na Šumavě a Českomoravské vrchovině
  - c) které již nefungují
3. V Anníně mohou turisté...
  - a) foukat sklo
  - b) koupit suvenýry ze skla
  - c) navštívit cukrárnu
4. České sklárny se nacházejí hlavně...
  - a) v údolích
  - b) ve velkých městech
  - c) na horách

2. Vyplňte křížovku. Vybírejte ze slov: *pec – upcyclace – vytápění – broušené – střepy* – *foukání – podniknout*

1. adjektivum, typ ozdobného skla
2. malé části skla, například když se rozbije sklenička
3. výdech vzduchu z pusy člověka
4. udělat
5. proces znovu využití materiálu (skla)
6. výroba tepla
7. zařízení, které produkuje teplo

3. Konverzace s dalším studentem/učitelem:

Povídejte si spolu o přečteném textu. Byl pro vás zajímavý? Chtěli byste se podívat na výrobu skla? Máte rádi skleněné věci (vázy, skleničky)? Rozbili jste tento rok něco skleněného? Jsou ve vaší zemi také sklárny?

C. PO ČTENÍ

1. Rozšiřující slovní zásoba. Spojte slovo s jeho významem.

1. skleněná kulička	A. kniha a film o vile Tugendhat v Brně
2. sklárna	B. šperky ze skla, vypadají jako drahokamy
3. bižuterie	C. pomůcka, když člověk ztratí oko po úrazu
4. skleněný strop	D. přírodní sklo, drahý kámen zelené barvy
5. zasklít*	E. izolační materiál
6. vltavín	F. člověk, který vyrábí sklo
7. Skleněný pokoj	G. firma, která vyrábí sklo
8. čelní sklo	H. neviditelná bariéra, bránící (často ženám) v postupu v kariéře
9. sklář	I. dekorativní a drahé sklo
10. skleněné oko	J. firma, která prodává hotové sklo (do oken)
11. skelná vata	K. dát sklo do okna
12. sklenářství	L. pevný materiál, průhledný a křehký
13. křišťálové sklo	M. přední část auta
14. sklo	N. hračka pro děti

* pro pokročilé a fajnšmekry: „zasklil jsem to“ znamená také „zapomněl jsem na to“ (hovorová čeština)

2. Doplňte text o skle. Použijte slova z předchozího cvičení C1.

Sklo nás provází celý život. Jako malý jsem si hrál se skleněnou a)_____. Po výletě do b)_____ jsem se chtěl stát c)_____. Když jsem ale míčem omylem rozbil d)_____ sklo u auta a pořezal se o e)_____, raději jsem kariérní plány změnil. Nyní rád manželce kupuji f)_____, moc jí tyto šperky sluší. Občas taky jezdíme do g)_____, když potřebujeme h)_____ okna.

3. Co je, nebo není pravda? Vyberte.

a) V Jihlavě je známá sklárna Ježek.	ANO/NE
b) Moser a Růckl jsou známá česká sklenářství.	ANO/NE
c) V Harrachově i Anníně můžete navštívit muzea skla.	ANO/NE
d) Kolem skláren bývají hluboké lesy.	ANO/NE
e) Kámen vltavín se jmenuje podle Vltavy, což je nejvyšší česká hora.	ANO/NE
f) Při práci na stavbě domu používáme skelnou vatu.	ANO/NE

BONUS Sklo ve filmu a literatuře

Karel Klostermann: kniha Skláři (1897)

Klostermann je známý jako „spisovatel Šumavy“. V románu Skláři popisuje život dvou sklářských rodin na Šumavě na konci 19. století. Skláři žijí v obci Hůrka u Prášil, která dnes již neexistuje. Autor miluje hluboké šumavské lesy a krásnou přírodu. Život zde byl však velmi těžký.

Scéna z filmu Pelíšky Komedie/drama (1999), režisér: Jan Hřebejk

Rodina ve filmu slaví v roce 1967 Vánoce a tatínek ukazuje dárek, který dal mamince. Rodina nemá dost skleniček, protože je často rozbíjí. Dárek jsou skleničky z nerozbitného skla vyrobené v komunistickém Polsku. Babička má strach, že skláři ztratí práci, protože se sklo už nebude rozbíjet, a proto se nebude muset vyrábět nové: „A skláři nebudou mít co žrát.“ 😊 [CSBedňák \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=CSBedňák)

ZAJÍMAVOST NA KONEC

České sklo potvrdilo světovou úroveň a pověst. Ve středu 6. prosince 2023 se **česká ruční výroba skla** dostala na seznam kulturního dědictví **UNESCO**. Žádost schválil mezivládní výbor organizace na zasedání v Botswaně. Česko má nyní na seznamu UNESCO dohromady devět tradic, zvyků a řemeslných technik. Jako první se v roce 2005 dostal na seznam UNESCO slovácký tanec verbuňk a na seznamu již je také **výroba českých vánočních ozdob ze skleněných perel**.

4.2. METODICKÝ LIST

A. PŘED ČTENÍM

1. Odpovězte na otázky.

Cvičení má studenty a učitele připravit na debatu o skle a sklářství, při cvičení už učitel může používat slova spojená s touto tematikou.

2. Tohle jsou obrázky se sklem. Řekněte, co vidíte na obrázcích.

Pokud studenti nevědí, co je na obrázcích 3 a 4, učitel jim pomůže – muž fouká sklo ve sklárně, vyrábí skleněnou věc. Za ním je vidět pec. Na obrázku 4 je vltavín, kámen typický z jižních Čech, naleziště poblíž řeky Vltavy (odtud jméno), používá se na výrobu šperků, jedná se o přírodní zeleně zbarvené sklo. Na prvním obrázku je kromě zelených skleněných lahví i okno – okenní tabulka, tabulové sklo....

3. Vyberte slovo, které patří doprostřed.

KLÍČ: sklárna

B. ČTENÍ

1. Vyberte jednu správnou možnost a dokončete věty.

KLÍČ: 1.a), 2.b), 3.a), 4.c)

2. Vyplňte křížovku.

KLÍČ: 1 broušené, 2 střepy, 3 foukání, 4 podniknout, 5 upcyclace, 6 vytápění, 7 pec

3. Konverzace s dalším studentem/učitelem.

C. PO ČTENÍ

1. Rozšiřující slovní zásoba..

Cvičení opakuje znalost některých slov z předešlých cvičení a dále rozšiřuje slovní zásobu o další pojmy spojené se sklem navázané buď na české reálie (skleněná kulička, vltavín, Skleněný pokoj – návaznost na vilu Tugendhat), nebo na praktické věci (čelní sklo, skelná vata).

KLÍČ: 1N, 2G, 3B, 4H, 5K, 6D, 7A, 8M, 9F, 10C, 11E, 12J, 13I, 14L

2. Doplňte text o skle. Použijte slova z předchozího cvičení C1.

KLÍČ: a) kuličkou, b) sklárny, c) sklářem, d) čelní, e) střepy, f) bižuterii, g) sklenářství, h) zasklít

3. Co je, nebo není pravda? Vyberte.

KLÍČ: a) NE, b) NE, c) ANO, d) ANO, e) NE, f) ANO

5.1. ČESKÉ REÁLIE – PRACOVNÍ LIST

KATEGORIE: Produkty

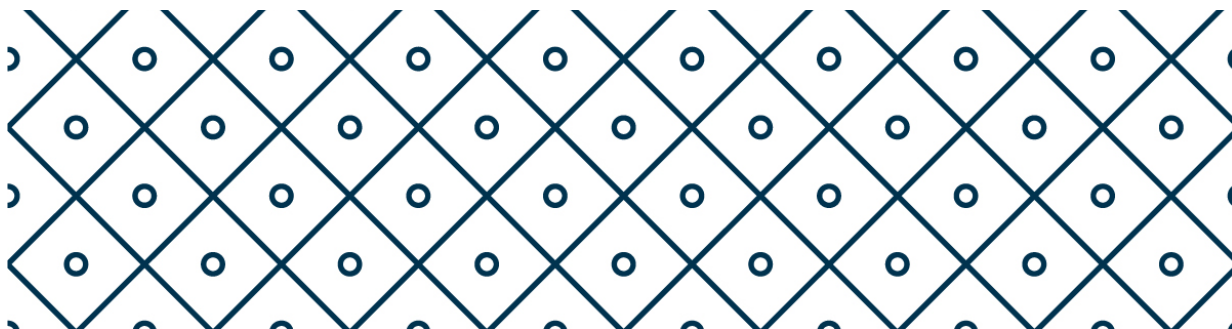
TÉMA: Pardubický perník a další produkty

AUTORKY: Petra Young a Eva Stloukalová

VĚKOVÁ KATEGORIE: teenageři

ÚROVEŇ: A2

ČASOVÁ DOTACE: 60 min

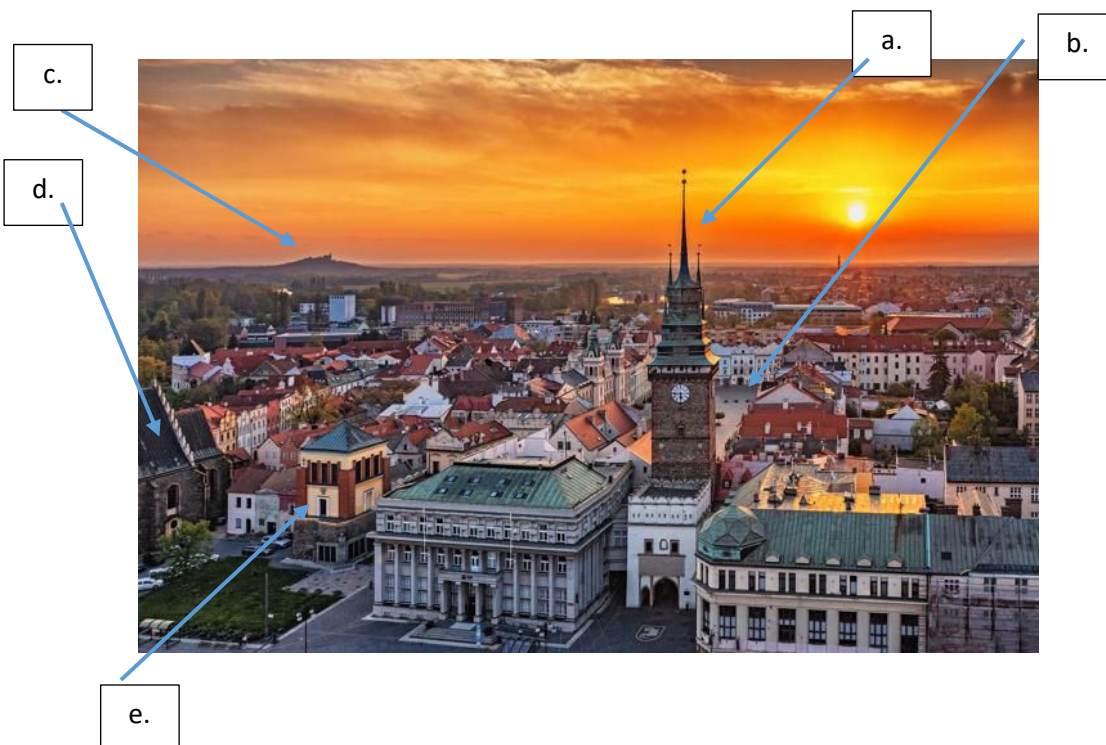
A. PŘED ČTENÍM

1. Podívejte se na obrázky. Dokážete pojmenovat, co vidíte?

2. a) To je město Pardubice. Řekněte, co vidíte na obrázku. Pracujte společně.

2. b) Zjistěte, jak se přesně jmenují místa označená na obrázku. Použijte *maps.cz*.

B. ČTENÍ

PARDUBICE

V Pardubickém kraji, na soutoku řek Labe a Chrudimky, najdeme město od 16. století proslulé výrobou medového perníku, na který mají přísně tajný recept. Jako výjimečný produkt je místní perník chráněn dokonce Evropskou unií. První dochovaná zmínka o existenci města pochází z roku 1295, ale jeho největší rozkvět nastal po roce 1491. Tehdy město Pardubice koupil jeden z nejmocnějších šlechticů českého království, Vilém z Pernštejna, který z něj udělal sídelní město rodu Pernštejnů. Bývalý hrad nechal přestavět na unikátní zámek s mohutným opevněním, které v té době nemělo ve střední Evropě obdobu.

Díky zdejšímu rodákovi Janu Kašparovi jsou Pardubice považovány za kolébkou českého letectví. Jan Kašpar byl první, kdo letěl z Pardubic do Prahy Chuchle, za 92 minut urazil 121 km. Tímto se zapsal do historie českého letectví a letadlo, ve kterém letěl, je dodnes vystaveno v Národním technickém muzeu v Praze.

Od roku 1870 se v Pardubicích koná slavná Velká pardubická, která je považována za nejnebezpečnější a nejtěžší koňský dostih v kontinentální Evropě. Dnes se Velká pardubická koná vždy druhou říjnovou neděli. Překážka nazývaná Taxisův příkop proslavila Velkou pardubickou snad víc než samotný závod. Dalším tradičním závodem je závod motocyklů na ploché dráze, tak zvaná Zlatá přilba. Plochá dráha je druh motocyklových závodů na tratích podobných oválu.

Pokud jste nepřestali věřit na pohádky, tak můžete navštívit perníkovou chaloupku na kraji města Pardubic, ve které se nachází Muzeum perníku. Každý návštěvník po prohlídce Muzea perníku absolvuje cestu strašidelným lesem a obdrží v perníkářské dílně ježibaby lahodný medový perníček. Ale to není všechno, bude se také moct podívat pod pokličku výroby staročeských dekorativních perníků pečených ve vyřezávaných formách, a dozvědět se tak mnoho zajímavého o tomto starém a částečně zapomenutém řemesle našich předků.

1. Vyberte správnou možnost a dokončete věty.

1. Pardubice jsou proslulé...

- a. výrobou bot
- b. výrobou perníku
- c. výrobou jogurtů

2. Nejmocnější pardubický šlechtic se jmenoval...

- a. Jan Kašpar
- b. Vilém z Pernštejna
- c. Jeníček a Mařenka

3. Velká pardubická je...

- a. závod koní
- b. závod motocyklů
- c. závod letadel

2. Spojte, co k sobě patří.

a. Pernštejnové	I. průkopník českého létání
b. Jan Kašpar	II. závod motocyklů na ploché dráze
c. Velká pardubická	III. dostihový závod
d. Zlatá přilba	IV. významný šlechtický rod

3. Odpovězte na otázky.

- a. Kde leží Pardubice?

- b. Čím jsou Pardubice proslulé?

- c. Jaká místa můžete v Pardubicích navštívit?

C. PO ČTENÍ

1. Napište text o Pardubicích.

Pardubice jsou a) _____ . Vilém z Pernštejna byl b)
_____. Nechal přestavět c) _____ na d) _____. Jan
Kašpar byl e) _____. Pardubice jsou známé f) _____,
g) _____ a h) _____. Když máte chuť na něco
sladkého, můžete jít na procházku do lesa, kde najdete i) _____
a dozvíte se, jak vyrobit j) _____ .

2. Jaké ingredience potřebujete, když chcete péct perník? Najděte jich aspoň 5.

Mouka, _____
_____
_____

3. Najděte v České republice:

- a. Tři města, která leží na soutoku řek: _____
_____
- b. Tři města, kde se běhají dostihy: _____
_____
- c. Tři města, kde se jezdí plochá dráha: _____
_____

5.1. METODICKÝ LIST

A. PŘED ČTENÍM

1. Podívejte se na obrázky. Dokážete pojmenovat, co vidíte?

KLÍČ: Často se objevuje symbol koně - viz [legenda](#). Znak města Pardubic, pardubický perník, perníková chaloupka, zámek Pardubice, dostihy (Velká pardubická), motocyklové závody (plochá dráha, Zlatá přilba), staré letadlo

2. a) To je město Pardubice. Řekněte, co vidíte na obrázku. Pracujte společně.

Využijte na brainstorming, cokoliv je napadne: město, západ slunce, kopec, věž, park, náměstí

2. b) Zjistěte, jak se přesně jmenují místa označená na obrázku.

Studenti vyhledávají například na mapách v telefonu. Mapy.cz

KLÍČ: a) Zelená brána, b) Pernštýnské náměstí, c) Kunětická hora, d) kostel sv. Bartoloměje, e) zvonice sv. Bartoloměje

B. ČTENÍ

1. Vyberte správnou možnost a dokončete věty.

KLÍČ: 1.b., 2.b., 3.a.

2. Spojte, co k sobě patří.

KLÍČ: a.IV., b.I., c.III., d.II.

3. Odpovězte na otázky.

KLÍČ: a. Pardubice leží v Pardubickém kraji na soutoku řek Labe a Chrudimky.; b. Pardubice jsou proslulé závody na koních, závody motocyklů a perníkem.; c. V Pardubicích můžeme navštívit zámek nebo Muzeum perníku.

C. PO ČTENÍ

1. Napište text o Pardubicích.

Při doplňování textu je více možností.

KLÍČ: a) město na soutoku Labe a Chrudimky.; b) jeden z nejmocnějších šlechticů českého království.; c) hrad; d) zámek.; e) průkopník létání.; f) dostihy, g) motocyklovými závody, h) perníkem.; i) perníkovou chaloupku, j) perník.

2. Jaké ingredience potřebujete, když chcete péct perník?

Pro perník jako v Pardubicích bude lepší hledat „recept na perníčky“.

KLÍČ: mouka, cukr, kakao, vejce, med, máslo, kypřící prášek do perníku nebo koření: skořice, zázvor, badyán, hřebíček, kardamon, nové koření, muškátový oříšek...

3. Najděte v České republice:

Cílem není se města a místa naučit, jen se trochu „projít“ po mapě ČR.

KLÍČ: a. Plzeň (Berounka + Radbuza + Mže), Mělník (Labe + Vltava), Ostrava (Odra + Opava), Jaroměř (Labe + Úpa + Metuje), Hradec Králové (Labe + Orlice), Karlovy Vary (Ohře + Teplá), Praha (Vltava + Berounka); b. Praha, Brno, Karlovy Vary a [další](#); c. Brno, Slaný, Kopřivnice a [další](#)

5.2. ČESKÉ REÁLIE – PRACOVNÍ LIST

KATEGORIE: Produkty

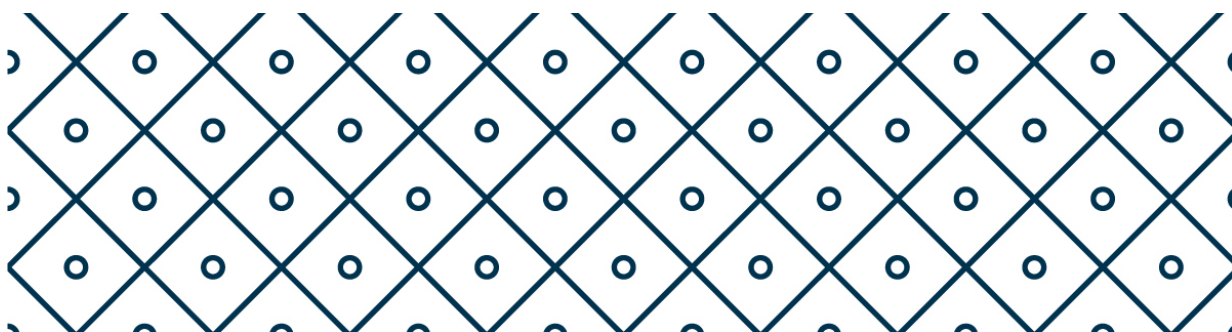
TÉMA: Pardubický perník

AUTORKY: Petra Young a Eva Stloukalová

VĚKOVÁ KATEGORIE: děti - nečtenáři/začínající čtenáři

ÚROVEŇ: A2

ČASOVÁ DOTACE: 60 min

A. PŘED ČTENÍM

1. Podívejte se na obrázky. Dokážete pojmenovat, co vidíte?

2. Ano, je to město Pardubice. Poslouchejte, co v Pardubicích najdete.

Na kraji města Pardubic leží perníková chaloupka, ve které se nachází Muzeum perníku. Každý návštěvník jde po prohlídce Muzea na cestu strašidelným lesem. Pokud zaklepete, pozdravíte a poprosíte, dostanete v Perníkářské dílně Ježibaby lahodný medový perníček. Ale to není všechno! Budete se moct podívat, jak se vyrábějí staročeské perníky pečené ve vyřezávaných formách, a dozvědět se tak mnoho zajímavého o tomto starém řemesle.

3. Popište perníkovou chaloupku. Používejte slovo „perníkový“ nebo spojení „z perníku“.

Zdroj: <https://www.kufrik.cz/scenicke-doplanky/pernikova-chaloupka-kulisa/>

B. ČTENÍ

1. Spojte obrázky se slovy a potom čtěte: DŘEVORUBEC, JENÍČEK, JEŽIBABA, MAŘENKA.

PERNÍKOVÁ CHALOUPKA

OBRÁZKOVÁ POHÁDKA

V U ŽIL DŘEVORUBEC. JEDNOU SE SVÝMI DĚTMI, JENÍČEK A MAŘENKOU ŠEL DO NA „NECHOĎTE DALEKO“, PŘIKÁZAL JÍM. ALE A HO NEPOSLECHLI. SBÍRALI A A TAK ŠLI STÁLE DÁL A HLOUBĚJÍ DO, AŽ SE ZTRATILI. ZAČÍNALO SE ŠERIT, A TAK VYLEZL NA, JESTLI NĚKDE NEUVÍDÍ SVĚTÝLKO. „TÁMHLE“, UKÁZAL PRSTEM, A TAK SE TÍM SMĚREM VYDALI. ZANEDLOUHO PŘIŠLI K CELÉ Z. MĚLI MLAD A TAK SI ULOUPILI POPRVÉ, PODRUHÉ

A KDYŽ SI ULOUPLI POTŘETÍ, Z VYLEZLA, CHYTILA A A ODVECLA JE DO A STRČILA DO. „PĚKNÉ SI VÁS VYKRMÍM A PAK UPEČU A SNÍM“, RADOVALA SE. A OPRAVDU, KRMILA A SAMÝM, AŽ BYLI TLUSTÍ JAKO. JEDNOHO DNE ZATOPILA V A PŘIKÁZALA, ABY SI SEDL NA, ŽE SI HO UPEČE. DĚLAL, ŽE NEUMÍ NA SEDĚT, AŽ SE ROZZLOBILA A SAMA MU TO PŘEDVEDLA. A NEČEKALI, STRČILI DO, A UŽ UTÍKALI Z PRYČ. PROBĚHLI A NAJEDNOU STOJÍ PŘED SVĚHO.

To bylo krásné shledání!

PIŠE A KRESLÍ SYVA FRANCOVÁ

Zdroj: https://www.materskaskolabrezi.cz/sites/default/files/soubory/Dom%C3%A1c%C3%AD-%C5%A1kolka_Pernikova_chaloupka.pdf

Ústav jazykové a odborné přípravy

Univerzita Karlova

2. Odpovězte na otázky.

- Jak se děti jmenovaly?
- Co děti v lese sbíraly?
- Co děti udělaly, když nemohly najít cestu domů?
- Proč Ježibaba zavřela děti do klece?
- Shledaly se děti opět s tatínkem?

3. Osmisměrka - najděte slova:

BORŮVKY, JAHODY, LES, PEC, JEŽIBABA, CHALOUPKA, JENÍČEK, LOPATA, PERNÍK,
DŘEVORUBEC, MAŘENKA

C. PO ČTENÍ

1. Vyprávějte pohádku sami podle obrázků.

© Tvořivá škola, www.tvorivaskola.cz

Zdroj: <https://vytvarna-vychova.cz/pernikova-chaloupka/>

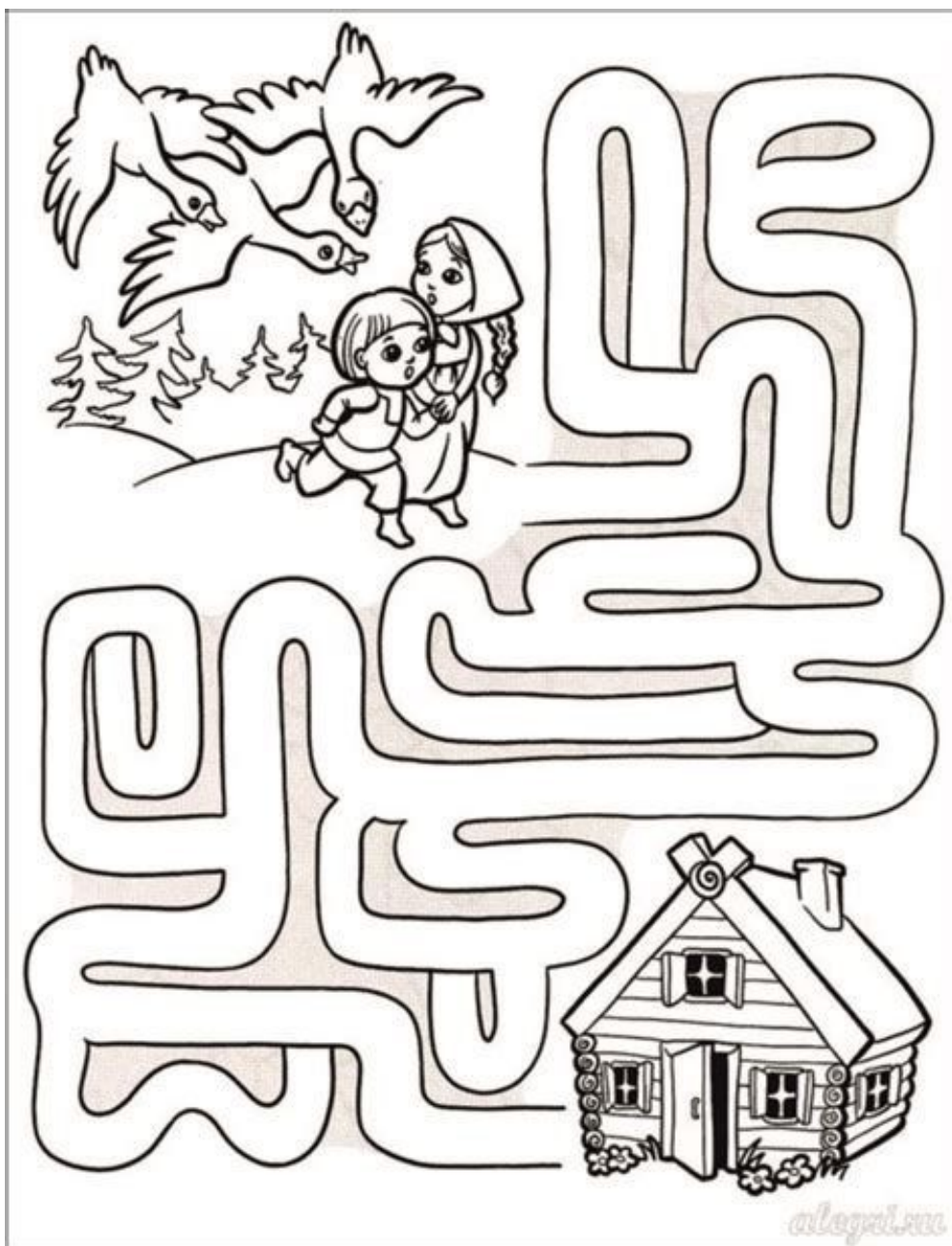

2. Jeníček a Mařenka byli v lese. Určitě tam slyšeli různá zvířátka a hodně zvuků. Pokuste se taky napodobit zvuky. Ostatní můžou hádat.

SOVA - VÍTR - DÉŠŤ - VLK - STROM

3. Pomozte Jeníčkovi a Mařence najít cestu domů.

5.2. METODICKÝ LIST

A. PŘED ČTENÍM

1. Podívejte se na obrázky. Dokážete pojmenovat, co vidíte?

KLÍČ: Často se objevuje symbol koně - viz [legenda](#). Znak města Pardubic, pardubický perník, perníková chaloupka, zámek Pardubice, dostihy (Velká pardubická), motocyklové závody (plochá dráha, Zlatá přilba), staré letadlo

2. Ano, je to město Pardubice. Poslouchajte, co v Pardubicích najdete.

Pro cílovou skupinu dětí nečtenářů/začínajících čtenářů je potřeba příběh pomalu přečíst, v případě potřeby dvakrát i třikrát.

3. Popište perníkovou chaloupku. Používejte slovo „perníkový“ nebo spojení „z perníku“.

Děti si zopakují části domu (okno, dveře, střecha, stěna, a to i v plurálu). Zároveň procvičí spojení „z perníku“ a formy adjektiva „perníkový“.

B. ČTENÍ

1. Spojte obrázky se slovy a potom čtěte.

Děti se předem seznámí s hlavními postavami příběhu, respektive s tím, jak jsou tyto postavy označovány v češtině, protože přepokládáme, že pohádku znají ve svém jazyce. Poté učitel/ka čte příběh a děti doplňují slova podle obrázků.

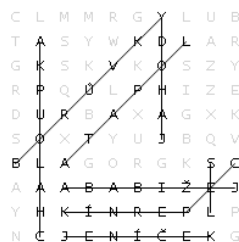
KLÍČ: MAŘENKA – DŘEVORUBEC – JEŽIBABA – JENÍČEK

2. Odpovězte na otázky.

Děti, pokud neumějí číst, se mohou v textu vracet alespoň s pomocí obrázků. Většinou by ale měly být schopné odpovědět i bez toho.

KLÍČ: a. Děti se jmenovaly Jeníček a Mařenka, b. Děti sbíraly jahody a borůvky/ostružiny., c. Jeníček vylezl na strom a hledal světýlko., d. Ježibaba zavřela děti do klece, protože je chtěla sníst., e. Ano, děti nakonec utekly a vrátily se domů.

3. Osmisměrka - najděte slova.

C. PO ČTENÍ

1. Vyprávějte pohádku sami podle obrázků.

Cílem je aktivní použití slov a frází z čteného textu a z dalších cvičení. Nejde nám o širokou slovní zásobu, ale naopak o zapamatování toho, co už několikrát zaznělo a o schopnost souvisle mluvit, tzn. Popsat situaci na jednom obrázku a navázat na předchozí popis jiného žáka.

2. Jeníček a Mařenka byli v lese.

Malé rozšíření slovní zásoby k tématu.

3. Pomozte Jeníčkovu a Mařence najít cestu domů.

Možnost trénovat slova rovně, doleva, doprava a fráze: To je dobrá cesta. / To je špatná cesta. / Kudy mám jít? / Kde je chaloupka? apod.

